

Sportcentrum Kardinge

02 oktober 2023

Onderzoek t.b.v. afweging tussen
een 25 meter of een 50 meter zwembad

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doel van het onderzoek	3
1.2	Chronologie.....	4
1.3	Leeswijzer	4
2.	Achtergrond van dit onderzoek	6
2.1	Overdekt zwemmen in Groningen	6
2.2	Overdekt zwemaanbod versus aanbod in de regio	8
2.3	Accommodatie-types KNZB	9
2.4	Doel van dit onderzoek.....	11
3.	Kwalitatief onderzoek.....	12
3.1	Introductie	12
3.2	Visie en Beleid.....	12
3.3	Capaciteitsonderzoek	15
3.4	Ontwikkelingen en toekomstvisie.....	20
3.5	Varianten en Multifunctionaliteit.....	25
4.	Kwantitatief onderzoek.....	29
4.1	Ruimtelijke impact.....	29
4.2	Investeringsraming	32
4.3	Exploitatieraming	34
5.	Afwegingskader en aanbevelingen	39
5.1	Afwegingskader 25 meter of 50 meter zwembad	39
5.2	Samenvatting.....	42
5.3	Aanbevelingen voor mogelijke vervolgonderzoeken.....	43
	Bijlage 1. KNZB wedstrijden/evenementen.....	46

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

Sportcentrum Kardinge viert in 2023 haar dertigste verjaardag. Nu al, maar zeker dan, is het noodzakelijk om de faciliteiten voor het zwemmen en het schaatsen te vernieuwen. De functionaliteit en het huidige aanbod voldoet niet meer aan de eisen en wensen van haar bezoekers, de gebouwen en de installaties zijn technisch afgeschreven of voldoen wettelijk niet meer en er moet flink geïnvesteerd worden om de bedrijfsvoering te garanderen, los van elke ambitie.

Bidbook

De gemeente ziet goede kansen om naast het sportcentrum Kardinge ook het omliggende recreatiegebied te verbeteren. In september 2021 is daarom door het college van B&W het bidbook Vitaliteitscampus Kardinge vastgesteld. Sport, recreatie en natuur blijven de basis, waarbij Kardinge wordt omgevormd tot een omgeving waar ook plaats is voor onderwijs, zorg en gezondheid, wonen en werken. Door vanuit een campusgedachte in een parkachtige omgeving naar Kardinge te kijken en met een sterke focus op vitaliteit in al haar facetten, krijgt Kardinge een duidelijke plek in het campusecosysteem van Groningen. In het bidbook wordt aan de hand van 5 programmalijnen beschreven hoe gezamenlijk wordt toegewerkt naar een integrale gebiedsontwikkeling.

In de programmalijn Sport & Gezonde Leefstijl zijn onder andere de ambities beschreven ten aanzien van de herontwikkeling van sportcentrum Kardinge. Daarin wordt voor het zwemmen aangegeven dat in samenwerking met de sportclubs en talenten wordt toegewerkt naar de realisatie van een volwaardige 25meter-zwemaccommodatie. Hiermee wordt het ook mogelijk om naast talentenprogramma's ook het aanbod voor populaire activiteiten als banenzwemmen en zwemlessen beter te faciliteren.

Motie

In de raadsvergadering van 24 november 2021 is de collegebrief 'Verkenning Toekomstpotentie Sportcentrum Kardinge (wensen en bedenkingen)' d.d. 29 september 2021 en het bidbook Vitaliteitscampus Kardinge d.d. 22 september 2021 besproken. De raad constateerde dat in het capaciteitsonderzoek sportaccommodaties wordt geconcludeerd dat er een tekort aan zwemwater is in de gemeente Groningen. Daarnaast hebben zwemverenigingen een duidelijke wens voor een 50 meter zwembad. Een volwaardige 25 meter-zwemaccommodatie is weliswaar een uitbreiding van zwemwater maar daarmee lijkt de kans voor een 50 meter bad voor de komende tientallen jaren in de Gemeente verkeken. Op basis daarvan heeft de gemeenteraad middels een aangenomen motie het college verzocht bij de verdere uitwerking ook de optie voor een 50 meter zwembad te onderzoeken. Vervolgens dient deze als volwaardige keuze voorgelegd te worden aan de raad.

Gebiedsvisie en stedenbouwkundig plan

Het bidbook vormt het startpunt om in samenwerking met betrokken partijen en met omwonenden, sporters en recreanten een gezamenlijke gebiedsvisie op te stellen. De gebiedsvisie moet ertoe bijdragen om alle opgaves en wensen in het gebied scherp te krijgen en om zo verantwoorde ruimtelijke keuzes te kunnen maken. Vervolgens wordt de gebiedsvisie uitgewerkt tot een stedenbouwkundig plan.

Eén van de opgaves binnen de planvorming is de herontwikkeling van sportcentrum Kardinge. Door de gemeente en Sport050 is gestart met het opstellen van een Programma van Eisen (PvE) voor de herontwikkeling van het sportcentrum. In de eerste conceptversie van dit PvE is nog een aantal keuzemogelijkheden opgenomen die afhankelijk zijn van de uitkomsten van de te ontwikkelen

gebiedsvisie, stedenbouwkundig plan en/of nader onderzoek vergen. Daaronder valt ook, zoals verzocht door de gemeenteraad, de keuze voor een 25 meter of een 50 meter zwembad.

Doel

Het doel van dit onderzoek is om op basis van kwalitatieve en kwantitatieve onderwerpen inzichtelijk te maken wat de impact is van de keuze voor een 25 meter of een 50 meter zwembad voor het nieuwe sportcentrum Karding. De impact hiervan wordt gepresenteerd in de vorm van een afwegingskader tussen beide varianten. In de aanbevelingen wordt ingegaan op eventuele vervolgonderzoeken.

1.2 Chronologie

Het onderzoek naar een 25/50 meter zwembad is gestart in het voorjaar van 2022 naar aanleiding van de motie in de gemeenteraad. De opzet van het onderzoek is afgestemd en besproken met een gemeentelijke projectgroep voor de toekomst van sportcentrum Karding. Hierin zijn medewerkers van DMO, Vastgoedbedrijf en Sport050 vertegenwoordigd. Daarnaast is de opzet besproken met de Sportkoepel en de Adviescommissie voor de Sport. Op basis van kwalitatieve en kwantitatieve criteria is vervolgens onderzoek gedaan naar de impact van een 25 meter en een 50 meter zwembad. De onderzoeksrapportage (conceptversie d.d. 21 september 2023) is besproken met de projectgroep alsmede met de Sportkoepel en de Adviescommissie. Beide organen hebben ook gereageerd op de conceptversie.

Mede op basis van deze reacties is de onderzoeksrapportage geactualiseerd en is deze vervolgens gedeeld met projectgroep en met de Sportkoepel en Adviescommissie (conceptversie d.d. 07 april 2023). De wijzigingen/aanvullingen ten opzichte van de eerste versie zijn gemarkeerd in deze versie. Parallel daaraan zijn ook een aantal acties uitgezet cf. de aanbevelingen uit de rapportage zoals de actualisatie van het capaciteitsonderzoek en een variantenstudie voor het Programma van Eisen voor het zwembad voor het toekomstige sportcentrum Karding. De Sportkoepel heeft vervolgens een reactie gestuurd op deze tweede conceptversie en die is vervolgens beantwoord. Vervolgens is onderhavige eindrapportage opgesteld.

1.3 Leeswijzer

Dit rapport bestaat uit de volgende onderdelen:

- Hoofdstuk 2 beschrijft de achtergrond waarom dit onderzoek tot stand is gekomen. Het geeft een overzicht van het zwemaanbod in Groningen en in de regio, beschrijft de uitkomst van het capaciteitsonderzoek en vat de probleemstelling voor dit onderzoek samen;
- Hoofdstuk 3 betreft het kwalitatieve onderzoek, met de hoofdonderwerpen:
 - Visie & Beleid van de gemeente Groningen
 - Capaciteitsonderzoek, uitgevoerd in 2020 naar de capaciteiten en behoeftes van sportvoorzieningen in Groningen
 - Ontwikkelingen en toekomstvisie t.a.v. zwembaden in Groningen
 - Mogelijke varianten & multifunctionaliteit
- Hoofdstuk 4 betreft het kwalitatieve onderzoek, met de hoofdonderwerpen:
 - Ruimtelijke impact
 - Impact op de investeringsraming

- Impact op de exploitatieraming
- Hoofdstuk 5 bevat het afwegingskader van dit onderzoek met per onderwerp een conclusie voor de keuze tussen een 25 meter of 50 meter zwembad. In de aanbevelingen wordt ingegaan op eventuele vervolgonderzoeken.

2. Achtergrond van dit onderzoek

In dit hoofdstuk wordt een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van dit onderzoek. Eerst wordt een introductie gegeven tot het overdekte zwemaanbod in de gemeente Groningen en in de regio. Vervolgens wordt een introductie gegeven op de categorieën voor zwembaden die de KNZB hanteert. Tot slot wordt de probleemstelling voor dit onderzoek samengevat.

2.1 Overdekt zwemmen in Groningen

De gemeente Groningen is eigenaar van verschillende overdekte en onoverdekte zwembaden. Daarnaast is er een aantal (vaak kleinere) private zwembaden en is er het zwembad bij Sportcentrum Willem-Alexander op de Zernike Campus. Dit zwembad richt zich vooral op de studenten, medewerkers en opleidingen van de onderwijsinstellingen, alsmede studentenverenigingen. Ook worden er zwemlessen gegeven.

De volgende overdekte zwembaden zijn in eigendom van de gemeente Groningen:

- Kardingebad (als onderdeel van sportcentrum Karding, bouwjaar 1993);
 - Wedstrijdbad 25 x 15 meter (6 banen)
 - Instructiebad 15 x 10 meter
 - Recreatiebad 350 m² + peuterbad 80 m² + buitenzwembad 70 m²
- Helperzwembad (bouwjaar 1928, renovatie 2009-2010)
 - Wedstrijdbad 25 x 14 meter (5 banen)
 - Instructiebad 25 x 12 meter (4 banen)
- De Parrel (bouwjaar 1975)
 - Wedstrijdbad 25 x 15 meter (6 banen)
 - Instructiebad 15 x 10 meter
- Scharlakenhof, Haren (bouwjaar 1975)
 - Wedstrijdbad 25 x 12,5 meter (5 banen)
 - Instructiebad 15 x 8 meter
 - Recreatiebad 20 x 10 meter

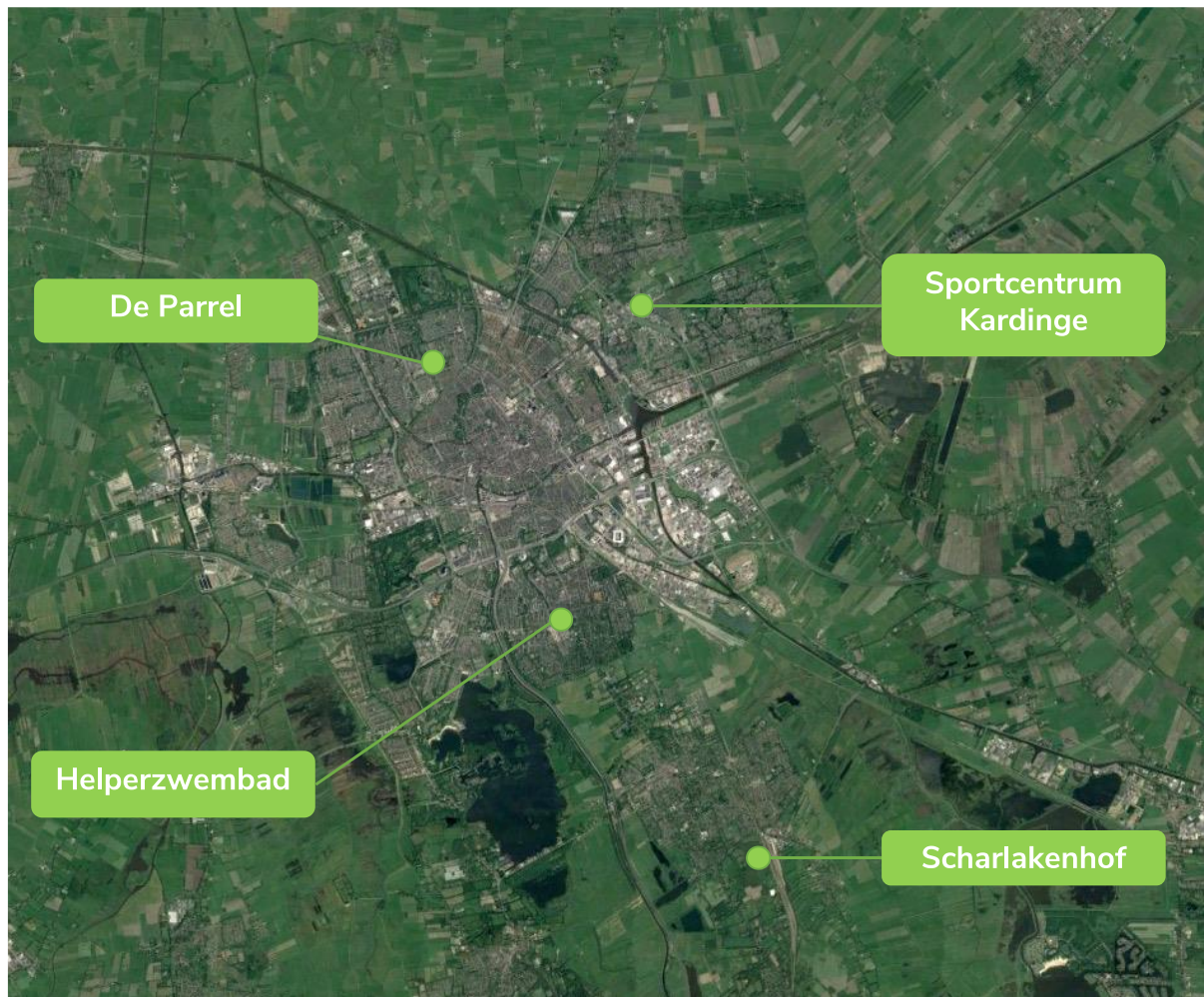
Ieder van deze zwembaden hebben hun eigen karakter en een sterk verzorgingsgebied van gebruikers uit de directe omgeving.

- Het zwembad in Sportcentrum Karding heeft een sterk recreatief karakter mede door het hebben van een subtropisch recreatiebad. Het trekt daardoor ook meer regionale bezoekers dan de andere zwembaden. In het wedstrijdbad is onder andere het talentenprogramma waterpolo van het Regionaal Trainingscentrum (RTC) geprogrammeerd.
- Het Helperzwembad is voornamelijk een buurt- en verenigingsbad. Dit in 1928 geopende zwembad kenmerkt zich vooral door de karakteristieke buitenkant en sfeervolle inrichting en telt twee (smallere) 25 meter baden. Het zwembad is grotendeels in gebruik door TriVia, de grootste zwemvereniging van Groningen, en andere verenigingen
- De Parrel en Scharlakenhof zijn zwembaden met een sterke focus op de directe omgeving.

Naast de genoemde focusgebieden van elk zwembad worden de baden ook breder ingestoken. Elk zwembad biedt in meer of mindere maten ruimte aan zowel recreatief-, les-, doelgroepen- als verenigingszwemmen.

Het Kardingebad, Helperzwembad en De Parrel worden geëxploiteerd door (gemeentelijk sportbedrijf) Sport050. Zwembad Scharlakenhof in Haren wordt geëxploiteerd door een aparte stichting, die in 2014 heeft gezorgd voor de heropening van het bad. Sindsdien heeft het zwembad een vrijwillig bestuur, met (deeltijd) betaalde krachten voor toezicht tijdens openingstijden. Jaarlijks ontvangt deze stichting een gemeentelijke subsidie voor de exploitatie van het zwembad.

In figuur 2.1 zijn de locaties van de overdekte zwembaden uiteengezet. Conform het capaciteitsonderzoek sportaccommodaties is de ervaring dat de zwembaden goed verspreid zijn over de stad.

Figuur 2.1 Overzicht van overdekte zwembaden in eigendom van de Gemeente Groningen

2.2.1 Soorten zwemactiviteiten

In de overdekte zwembaden vinden de gebruikelijke soorten zwemactiviteiten plaats:

- Recreatief zwemmen: hierbij gaat het vooral om vrij zwemmen en banen zwemmen;
- Groepslessen (voorheen groepslessen): dit betreft activiteiten die door een instructeur worden begeleid, zoals aquasporten, fifty fit, ouder- en kindzwemmen en zwangerzwemmen;
- Les zwemmen: dit betreft vooral het ABC-zwemmen;
- Verenigingen/verhuur: de baden worden aan diverse verenigingen en andere partijen verhuurd.

Bij de beschrijving van de zwembaden zijn verschillende soorten bassins benoemd, zoals 'wedstrijdbad', 'doelgroepenbad', 'instructiebad' en 'recreatiebad'. Die namen doen wellicht vermoeden dat die bassins alleen voor de activiteiten kunnen worden gebruikt, die in de naam naar

voren komen. Dat is niet het geval. Een wedstrijdbad wordt namelijk meestal niet alleen voor zwemtrainingen/-wedstrijden gebruikt, maar ook voor banen zwemmen en les zwemmen. In een doelgroepenbad vinden niet alleen groepslessen plaats en een instructiebad wordt niet uitsluitend voor zwemlessen gebruikt. Tot slot kunnen sommige groepslessen en zwemlessen in een recreatiebad worden aangeboden.

Als het in dit rapport gaat over een 25 meter of een 50 meter zwembad, gaat het dus niet specifiek om zwemwater voor trainingen en wedstrijden, maar om een zwembad, dat voor meerdere activiteiten kan worden gebruikt.

2.2.1 Huidig activiteitenrooster zwembaden Groningen

De activiteitenroosters van de zwembaden in Groningen laten over het algemeen het volgende beeld zien.

- Recreatief zwemmen en groepslessen zijn met name op doordeweekse dagen van 7 tot 15 uur en in het weekend.
- Leszwemmen; de zwemlessen die verzorgd worden door Sport050 worden op maandag tot en met vrijdag gegeven aan het einde van de middag en op zaterdagmorgen.
- Verenigingen; de zwemverenigingen in Groningen hebben met name op de doordeweekse avonden hun trainingsactiviteiten. Wedstrijden worden voornamelijk in het Helperzwembad op zaterdag gehouden.

De daadwerkelijke invulling van het activiteitenrooster verschilt per zwembad waarbij per zwembad zwaartepunten zijn aan te wijzen. Het Helperzwembad is bijvoorbeeld meer in gebruik voor het verenigingszwemmen dan in vergelijking met de andere baden. Kardinghe heeft meer recreatief zwemaanbod vanwege de aanwezigheid van een recreatiebad.

Voor de gedetailleerde weekroosters van de vier betreffende zwembaden wordt verwezen naar bijlage 13 van het 'Capaciteitsonderzoek sportaccommodaties' van de gemeente Groningen (d.d. 9 maart 2020) uitgevoerd door Drijver en Partners. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen recreatief zwemmen (blauw in het rooster), groepslessen (geel), les zwemmen (rood) en verhuur aan verenigingen, scholen en andere partijen (groen). Daarbij opgemerkt dat deze weekroosters de diversiteit binnen deze activiteiten verhuult. Zo wordt in de activiteitenroosters over verenigingen gesproken over 'trainingsactiviteiten' terwijl een deel van de verenigingen ook activiteiten als leszwemmen en/of meer recreatief zwemmen aanbiedt.

2.2 Overdekt zwemaanbod versus aanbod in de regio

Aan de hand van vierjaarlijks capaciteitsonderzoek wordt gekeken of de beschikbare sportaccommodaties nog aansluiten bij de behoeften van de sporter. Hierbij wordt rekening gehouden met zowel demografische veranderingen als ontwikkelingen met betrekking tot behoeften van sporters. In het meest recente capaciteitsonderzoek (Drijver en Partners d.d. 09 maart 2020) is ook gekeken naar de concurrentiepositie van de vier Groningse binnenbaden. De mate waarin in de omgeving andere zwemvoorzieningen aanwezig zijn, heeft invloed op de behoefte die Kardinghe, het Helperzwembad, De Parrel en Scharlakenhof moeten 'accommoderen'.

Zo zijn er in de omgeving een behoorlijk aantal zwembaden in verschillende soorten en maten aanwezig. Het gaat om de zwembaden die vanaf het centrum van Groningen, Haren en/of Ten Boer binnen 20 minuten en 20 kilometer met de auto kunnen worden bereikt. De meeste bezoekers van zwembaden zijn namelijk niet bereid om langer en verder te reizen, zo blijkt uit onderzoek van Drijver

en Partners. Dat geldt zeker wanneer er binnen dat zoekgebied al flink wat zwemaccommodaties aanwezig zijn, wat in de Groningse situatie het geval is. Indien het aanbod van een zwembad extra waarde biedt dan is het aannemelijk dat reistijd rekbaar is. Bijvoorbeeld als een sporter in een 50 meter zwembad wil zwemmen dan is die eerder bereidt om in de huidige situatie daarvoor vanuit Groningen naar Drachten te rijden. Of een gezin dat voor een mogelijk aantrekkelijker recreatief zwembad naar Swimfun in Joure gaat (circa 66 km van het centrum van Groningen).

Op basis van het voorgaande luidt de conclusie in het capaciteitsonderzoek voor de zwemaccommodaties (pagina 16), dat de overdekte zwembaden flink wat concurrentie van met name zwemscholen ondervinden. Daarnaast zijn er vooral voor inwoners aan de randen van de gemeente diverse alternatieven voor handen. Dat betekent dat mag worden verwacht, dat het overgrote deel van de bezoekers van de vier binnenbaden in de gemeente Groningen woonachtig is. De exploitanten van de baden, de KNZB en eerder uitgevoerde onderzoeken bevestigen dat. Daaruit blijkt namelijk dat De Parrel en het Helperzwembad vooral door inwoners van de omliggende wijken van beide baden worden bezocht en dat Scharlakenhof met name bezoekers uit Haren ontvangt. Karding trekt vooral inwoners uit het noordoostelijke deel van de stad Groningen, maar ontvangt meer dan De Parrel en het Helperzwembad ook bezoek uit andere delen van de stad, de gemeente en de omliggende gemeenten. Dit komt onder andere doordat het zwembad in Karding ook een grote recreatieve functie heeft.

Vanwege de afstand zijn De Welle in Drachten (circa 42 km vanaf het centrum van Groningen) en Aquarena in Emmen (circa 68 km vanaf het centrum van Groningen) vanwege de reisafstand niet in het overzicht van het capaciteitsonderzoek opgenomen.

- De Welle is het enige zwembad van Noord-Nederland met een overdekt 50 meter zwembad. Voor De Welle wordt inmiddels vervangende nieuwbouw gerealiseerd op een andere locatie in Drachten. Onderdeel van de plannen is wederom de realisatie van een overdekt volwaardige 50 meter zwembad. Dit nieuwe 50 meter zwembad voldoet aan de KNZB eisen voor een B-zwemaccommodatie. Daarnaast beschikt het nieuwe bad over ondersteunende ruimte voor topsport, zoals een warming-up ruimte en een fysio-/krachtruimte. Met de realisatie van dit nieuwe zwembad blijft Drachten de topsportlocatie voor het (wedstrijd)zwemmen voor Noord-Nederland. Daarover zijn afspraken gemaakt tussen gemeente Smallingerland (Drachten), provincie Fryslân, Topsport Noord, KNZB en sportkoepel NOC*NSF. De gemeente Smallingerland en Topsport Noord bevestigen dat deze afspraken zijn vastgelegd in een brief, waarin de intentie wordt uitgesproken dat Drachten de zwemlocatie is voor het organiseren van topsporttalentenprogramma's (CTO en RTC);
- Aquarena in Emmen is in het najaar van 2019 geopend en beschikt over een volwaardige 25 meter wedstrijdbad met 8 banen, inclusief brede perrons en een EHBO-ruimte.

2.3 Accommodatie-types KNZB

Voor zwemmen geldt het onderscheid tussen korte- (25 meter) en langebaanzwemmen (50 meter). Een zwembad om (recreatief) banen te zwemmen heeft volgens de KNZB geen officiële lengtemaat. Echter is het wel (praktisch) noodzakelijk voor banenzwemmers om te trainen in een zwembad dat de officiële maat heeft. De officiële KNZB eisen voor de afmetingen van trainings- en wedstrijdzwembaden staan in tabel 2.2 vermeld.

In deze eisen vanuit de KNZB zijn een viertal accommodatie-types te onderscheiden (type A t/m D):

- D-accommodatie:
 - Voor lokale wedstrijden, georganiseerd voor en door de lokale vereniging(en)
- C-accommodatie:

- Voor regionale wedstrijden, georganiseerd door de Regio-organisatie
- B-accommodatie:
 - Voor nationale wedstrijden/evenementen, georganiseerd door/onder toezicht van de KNZB
- A-accommodatie:
 - Voor internationale wedstrijden en evenementen, georganiseerd door LEN/FINA/IPC

Tot slot is er ook nog een buitencategorie voor (grote) evenementen als EK's, WK's en Olympische en Paralympische Spelen. Hiervoor zijn geen vaste eisen, omdat deze zeer specifiek per evenement van toepassing zijn. Alleen De Tongelreep in Eindhoven komt voor dit type evenementen in aanmerking.

In bijlage 1 is een tabel opgenomen waarin per accommodatie-type is aangegeven welke wedstrijden/evenementen daarin georganiseerd kunnen worden.

			1. ZWEMMEN			
No.	Onderdeel	Kwalificatie	Eis per accommodatie-type			
			D	C	B	A
1.1	Lengte 50 meter bassin	Norm	50,000 - 50,030 m		Aanvullend: verschil tussen indiv. banen <= 0,005 m	
1.2	Lengte 25 meter bassin	Norm	25,000 - 25,030 m			
1.3	Diepte bassin	Norm	> 1,40 m		>= 2,00 m	>= 2,00 m
1.4	Bassinbodem / -wanden	Norm		Niet weerspiegend		
1.5	Baanmarkeringen (bodem)	Norm	Bij variabele baanlengte a.g.v. keerwand e.d. aangepaste baanmarkeringen			
1.6	Breedte bassin	Norm	>= 10 m	>= 15,4 m aanbev. >= 16 m	>= 20,4 m aanbev. >= 21 m	>= 25 m
1.7	Aantal banen	Norm	>= 4 aanbev. = 6	>= 6	>= 8	10
1.8	Vrije hoogte	Aanbeveling	>= 4,5			
1.9	Plafond	Aanbeveling	Oriëntatiemiddelen			
1.10	Kopse wand	Norm	>= 0,3 m boven wateropp.			
1.11	Breedte per baan	Norm	2,5 m			

Tabel 2.2 KNZB eisen voor de afmetingen van zwembaden per accommodatie-type (A t/m D)

Zoals valt te lezen in tabel 2.2 heeft de KNZB geen aparte eisen aan zwembaden voor kortebaant evenementen (25 meter bassin) en langebaant evenementen (50 meter bassin). Dit betekent dat de lengte van het zwembad (25 of 50 meter) niet bepalend is of het een accommodatie-type D of type A betreft. Vanzelfsprekend geldt wel dat in een 50 meter zwembad beide type zwemwedstrijden gehouden kunnen worden en in een 25 meter bad enkel kortebaantevenementen. De breedte van de zwembaden wordt bepaald door het aantal banen. De aanbevolen breedte van een zwemaccommodatie-type C en type D bedraagt ten minste 16 meter (zes zwembanen) en van een type B zwembad 21 meter (acht zwembanen).

De lengte en het aantal banen bepalen ook de capaciteit van het bassin. In het capaciteitsonderzoek wordt aangegeven dat de KNZB het belangrijk vindt dat zwembaden voldoen aan het zwemnivea waarop de Groningse zwemverenigingen actief zijn. Zo komt zwemvereniging TriVia in de landelijke zwemcompetitie uit in de hoofdklasse. Voor wedstrijden op het niveau van de hoofdklasse/eredivisie en voor het organiseren van regionale en landelijke wedstrijden is volgens de KNZB een accommodatie-type B gewenst. Dit betekent onder andere, dat het bad uit minstens acht banen dient te bestaan. Een dergelijk bassin is in de gemeente niet aanwezig.

De wedstrijd бассins in de gemeente Groningen zijn namelijk accommodatie-type C en D en daarmee geschikt voor regionale respectievelijk lokale wedstrijden. Daarbij moet worden vermeld dat voor de zwembaden dispensatie wordt aangevraagd (en wordt verkregen) omdat deze niet volledig voldoen aan de eisen van deze accommodatie-typen. Zo heeft het wedstrijdbad van Kardingeweliswaar zes banen heeft, maar heeft het net geen lengte van 25 meter.

In Kardingeweliswaar trainen ook de talenten van het RTC Waterpolo. Met de huidige afmeting is dit met dispensatie voor wedstrijden ook geschikt als accommodatie-type C. Voor een accommodatie-type B is voor waterpolo een lengte van ten minste 33 meter benodigd en voor een type A een lengte van 35 meter. De aanbevolen breedte voor beide typen is ten minste 21 meter. Een 50 x 21 meter zwembad is daarmee ook geschikt voor waterpolo als accommodatie-type A en B.

2.4 Doel van dit onderzoek

Op basis van de voorgaande hoofdstukken is ten tijde van het opstellen van het bidbook Vitaliteitscampus Kardingeweliswaar geconcludeerd en vervolgens de ambitie uitgesproken om een volwaardige 25 meter zwemaccommodatie met 8 banen te realiseren als onderdeel van de herontwikkeling van sportcentrum Kardingeweliswaar. Dit is momenteel niet aanwezig in Groningen. Daardoor is het ook mogelijk om naast talentenprogramma's ook het aanbod voor populaire activiteiten als banenzwemmen en zwemlessen beter te faciliteren.

Aangezien er voor de lange termijn geïnvesteerd gaat worden, heeft de raad verzocht middels een aangenomen motie om ook de optie voor een 50 meter zwembad te onderzoeken. Ook met dit type zwembad kan de capaciteit aan zwemwater worden uitgebreid, waarbij de zwemverenigingen een duidelijke wens hebben voor een 50 meter bad.

Het doel van dit onderzoek is om op basis van kwalitatieve en kwantitatieve onderwerpen inzichtelijk te maken wat de impact is van de keuze voor een 25 meter of een 50 meter zwembad voor het nieuwe sportcentrum Kardingeweliswaar en welke afwegingen daarin door de raad gemaakt kunnen worden.

3. Kwalitatief onderzoek

3.1 Introductie

Het kwalitatieve onderzoek naar de keuze van voor een 25 meter zwembad of een 50 meter zwembad richt zich op informatie over motivaties, visie, verwachtingen en behoeftes van stakeholders/gebruikers. Dit betreffen over het algemeen niet-cijfermatige onderbouwingen. Een belangrijke bron van informatie hierbij zijn de beleids- en visiedocumenten vanuit de gemeente Groningen en Sport050.

De cijfermatige onderbouwingen worden behandeld in het kwantitatieve deel van dit onderzoek. Dit is beschreven in hoofdstuk 4.

Voorafgaand aan ieder onderdeel/paragraaf wordt kort ingegaan op het onderwerp, de onderzoeksvraag en de bronnen die hiervoor geraadpleegd zijn.

3.2 Visie en Beleid

Besluitvorming binnen de gemeente voor omvangrijke projecten dient genomen te worden in een brede context. Daarbij wordt het besluit getoetst aan de visie en het eigen beleid van de gemeente. Zo ook de keuze om een 25 meter of 50 meter zwembad te realiseren in Kardingse.

De onderzoeksvraag die in deze paragraaf centraal staat is:

In hoeverre past een 25 meter of een 50 meter zwembad binnen de visie en het (sport)beleid van de gemeente Groningen?

3.2.1 Sport en Beweegvisie 2021+ en Meerjarenprogramma Sport en Bewegen

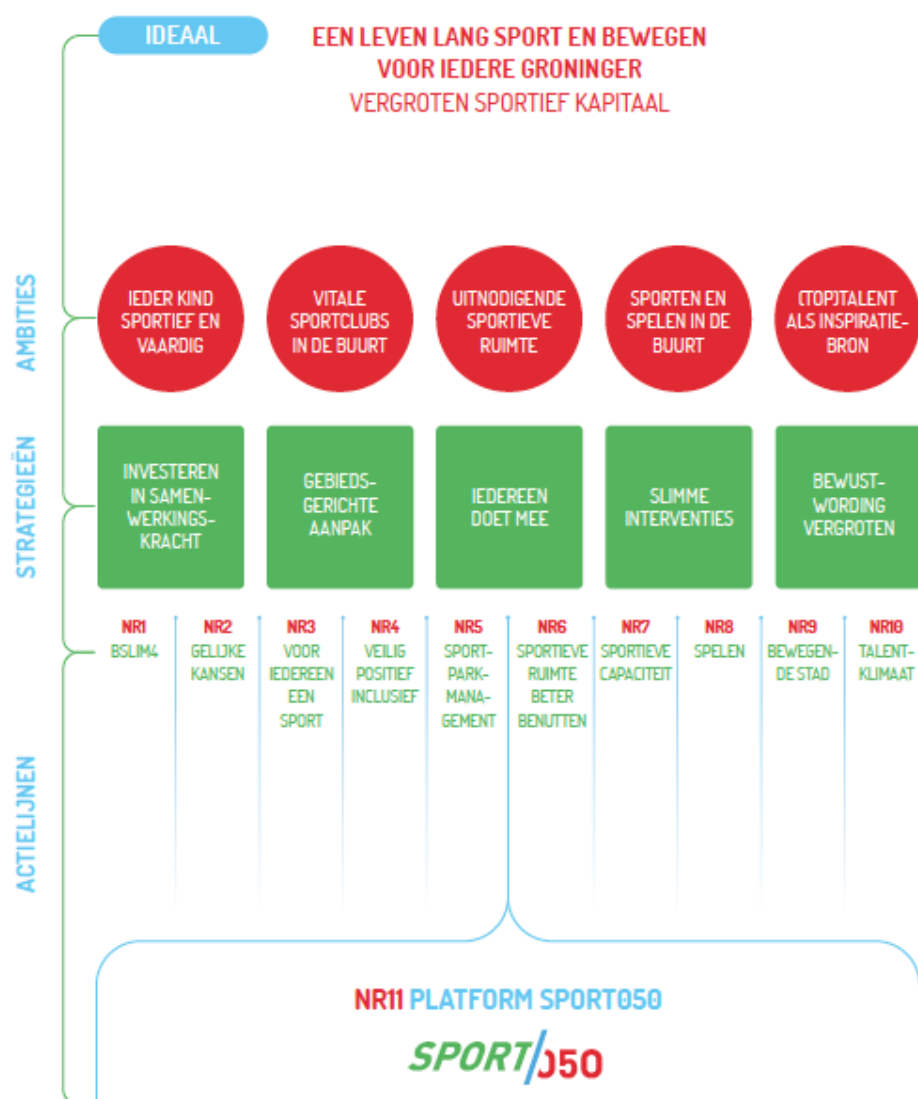
De Sport en Beweegvisie 2021+, vastgesteld in november 2020, vormt het lange termijn beleidskader voor de gemeente Groningen. De visie wordt uitgewerkt tot een meerjarenprogramma waarin concrete acties staan, die Sport050 en de partners in sport gezamenlijk gaan nemen. Het Meerjarenprogramma Sport en Bewegen (2021-2025) is vastgesteld in maart 2021. Het vierjaarlijks capaciteitsonderzoek vormt een belangrijke basis voor deze beleidstukken en wordt in hoofdstuk 3.3 nader toegelicht.

Met de sport- en beweegvisie wil de gemeente nog meer inzetten op gelijke kansen voor alle inwoners om plezier te beleven in sport en bewegen en de kracht hiervan te ervaren. Het richt zich specifiek op het ontwikkelen van sportief kapitaal van jongeren af aan én bij doelgroepen die sterk achterblijven in deelname. En daarbij richt de Sport- en beweegvisie zich op sporten en bewegen in de buurt.

Uitnodigende en voor iedereen toegankelijke sport- en speelvoorzieningen en een beweegvriendelijke openbare ruimte verlagen drempels om mee te doen met sport en bewegen. Met de juiste vormgeving en inrichting wil de gemeente investeren in het vergroten van het sportief kapitaal, hun inwoners stimuleren tot een gezonde leefstijl en tot een leven lang blijven sporten en bewegen. Die investering moet verantwoord zijn, het moet duurzaam zijn, voldoen aan de wensen en behoeftes van gebruikers en mee kunnen bewegen met ontwikkelingen en trends in het domein van sport, bewegen, gezondheid, onderwijs en recreatie. Door een gevarieerd aanbod te hebben dat aansluit bij onze inwoners en hun behoeftes, wordt gestimuleerd om zoveel mogelijk mensen in beweging te komen.

Multifunctioneel en duurzaam gebruik van accommodaties en van de openbare ruimte wordt steeds belangrijker, evenals de combinatie daartussen. Dit vraagt om flexibiliteit van het ruimtegebruik om een optimale bezetting te realiseren.

In onderstaande afbeelding is de programmatische opzet van de Sport- en Bewegvisie 2021+ (ideaal, ambities en strategieën) vertaald naar het uitvoeringsprogramma (actielijnen) als onderdeel van het Meerjarenprogramma Sport en Bewegen (2021-2025).

Figuur 3.1. Programmatische opzet van de Sport- en Bewegvisie 2021+ vertaald naar uitvoering cf. het in maart 2021 vastgestelde meerjarenprogramma Sport & Bewegen (2021 – 2025).

Vrijwel alle ambities uit de sport- en bewegvisie en het meerjarenprogramma komen terug in de herontwikkeling van het sportcentrum en het recreatiegebied. Een aantal actielijnen uit het meerjarenprogramma geeft richting voor het onderzoek naar een 25 meter of een 50 meter zwembad.

In actielijn NR6 'Sportieve ruimte beter benutten' en NR7 'Sportieve capaciteit' streeft de gemeente naar het behouden en ontwikkelen van veilige en uitnodigende sportaccommodaties en -faciliteiten die voldoen aan de behoeften van de sporter, financieel verantwoord zijn en optimaal worden benut. Daarbij is het van belang dat de capaciteit aansluit bij zowel de demografische veranderingen als de ontwikkelingen met betrekking tot de behoeften van sporters. Aan de hand van vierjaarlijks

capaciteitsonderzoek wordt dit onderzocht. In de ontwikkeling van nieuwbouwplannen is het belangrijk om op basis van dit capaciteitsonderzoek te anticiperen op de groei van het inwonersaantal en daarmee ook op de capaciteit van het zwembad.

Zowel voor zwembaden als andere sportaccommodaties, blijft de uitdaging altijd hoe deze ruimten optimaal te benutten zijn. Er is een complex knelpunt op de piekmomenten qua zwembadcapaciteit. Zwemverenigingen ervaren een tekort aan wedstrijdwater en zien graag een 50 meter zwembad gebouwd worden. Daarnaast speelt de vraag naar meer zwembad ook bij de individuele bezoekers. Tegelijkertijd is er op andere momenten sprake van overcapaciteit.

Conform actielijn NR 18 'Talentklimaat' heeft de gemeente het aspect talentontwikkeling hoog in het vaandel staan. In Groningen wordt ernaar gestreefd dat ieder kind gelijke kansen krijgt om zijn of haar talenten te ontdekken en te ontwikkelen en om uit te blinken. Een talentklimaat dat zowel de potentiële topsporter als de meer recreatief georiënteerde sporter de kans geeft om het beste uit zichzelf te halen. Voor topsport en talentontwikkeling is met name de kennis binnen het unieke Groningse ecosysteem onderscheidend. De uitdaging is om deze kennis en ervaringen in te zetten voor de onderkant van de piramide in Groningen, namelijk het spelen, het bewegingsonderwijs en de vele sportclubs. De gemeente Groningen ondersteunt de RTC's en talentprogramma's van Topsport Noord. Daarnaast wil de gemeente talentprogramma's van hoge kwaliteit aanbieden met aandacht voor verantwoorde sportbeoefening en een bredere maatschappelijke ontwikkeling bij talentvolle sporters.

Tot slot valt op te maken uit de sport- en beweegvisie dat zwembaden vanuit baten en rijksbijdrage jaarlijkse 3,5 miljoen euro opleveren voor de gemeente en jaarlijks 9 miljoen euro kosten. Het resultaat is dat er jaarlijks een budget van 5,5 miljoen euro benodigd is om de gemeentelijke zwembaden sluitend te kunnen exploiteren. Deze negatieve exploitatie is legitiem, omdat hiermee de (financiële) drempels om te sporten en bewegen laag kunnen blijven en dit maatschappelijke meerwaarde oplevert. Dit neemt niet weg dat voor een verantwoorde beslissing en een duurzame investering zowel exploitatie als maatschappelijk nut integraal moeten zijn meegewogen.

3.2.2 Tussenconclusie en aanbevelingen

Op basis van de Sport en Beweegvisie 2021+ en het Meerjarenprogramma Sport en Bewegen (2021-2025) past zowel een 25 meter bad als een 50 meter zwembad indien die investering verantwoord is, duurzaam is en voldoet aan de wensen en behoeften van gebruikers. Voor investeringen in deze voorzieningen moet een integrale afweging gemaakt worden naar de toekomstige vraag én naar het maatschappelijk nut van deze faciliteit. Voor de toekomstige vraag wordt verwezen naar hoofdstuk 3.3.

Een volwaardig 25 meter zwembad biedt mogelijkheden ten opzichte van de huidige situatie waarin geen volwaardig zwembad volgens de accommodatie-typen van de KNZB aanwezig is. Een 50 meter zwembad vergroot de mogelijkheden voor zowel individuele zwemmers als zwemverenigingen, evenals voor het organiseren van officiële KNZB zwemwedstrijden en evenementen in Groningen (regionaal, landelijk, internationaal). De hoeveelheid evenementen per jaar zal naar verwachting beperkt zijn (schatting 2-4 per jaar), ook afhankelijk van de afspraken en wisselwerking met het huidige en nieuwe zwembad De Welle in Drachten. Tot slot is de verwachting dat een 50 meter zwembad in Kardingse meer bezoekers zal trekken, mogelijk ook van buiten de regio.

De mogelijkheid om grote sportevenementen te organiseren kan bijdragen aan de opbouw van sportief kapitaal. Daartegenover staat dat het beleid van de gemeente is om in eerste instantie recreatieve sportfaciliteiten te bieden voor iedere doelgroep/gebruiker. Zij zien het niet als hun primaire taak om dergelijke grootschalige zwemevenementen te organiseren of te faciliteren.

In de beleidsstukken van de gemeente Groningen staat evenmin dat het de ambitie heeft om een zwembad met alleen topsport faciliteiten of met een bovenregionale functie te realiseren. Wel is het beleid van de gemeente om hoogwaardige sportaccommodaties aan te bieden om talentontwikkeling zoveel mogelijk te faciliteren. Een volwaardig 25 meter en een 50 meter zwembad past bij die ambitie.

Met een 50 meter zwembad wordt het mogelijk om ook langebaan trainingen en wedstrijden te programmeren waarmee tegemoet wordt gekomen aan de wens van zwemverenigingen voor een 50 meter zwembad. Het aantal potentiële 50 meter zwemmers volgens TriVia bedraagt 10-20 personen. Volgens TriVia is hierin een groei mogelijk naar 30-40 personen als er in Groningen een 50 meter zwembad wordt gerealiseerd. Dit is wat nu geïnterviewd is door TriVia. Mogelijk is er ook een potentiële behoefte onder fanatieke zwemmers die nu niet lid zijn van een zwemvereniging. In dit onderzoek wordt uitgegaan van 50-60 personen als potentiële groep gebruikers voor een 50 meter zwembad.

Het is aan de gemeenteraad om aan te geven in hoeverre zij de ambitie heeft om het zwembad in Karding een bovenregionale functie te geven met het realiseren van een 50 meter zwembad, met als bijkomstig voordeel dat het bijdraagt aan talentontwikkeling in de stad. Hierbij is het ook van belang om een uitspraak te doen over de ambitie om officiële KNZB langebaanwedstrijden te kunnen organiseren in Groningen, bijvoorbeeld in het kader van 'city branding' of marketing. Dit heeft ook relatie met de nieuwbouw van zwembad De Welle in Drachten (zie hoofdstuk 3.4).

3.3 Capaciteitsonderzoek

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van de bevindingen uit het capaciteitsonderzoek sportaccommodaties (Drijver en Partners d.d. 09 maart 2020) de onderzoeksvraag behandeld met betrekking tot de keuze voor een 25 meter of 50 meter zwembad voor het nieuwe sportcentrum Karding:

Welke variant sluit het beste aan bij de toekomstige vraag t.o.v. het aanbod van zwemwater in de gemeente Groningen?

3.3.1 Verhouding tussen gevraagde capaciteit en aanbod

In 2020 is in opdracht van de gemeente Groningen een capaciteitsonderzoek sportaccommodaties uitgevoerd door het bureau Drijver en Partners. In dit onderzoek wordt per accommodatiesoort de huidige en de toekomstige behoefte (2025, 2030 en 2035) vanuit sport in kaart gebracht en worden aanbevelingen gedaan hoe de gemeente om kan gaan met de verschillende vraagstukken. Zo ook voor de overdekte zwemaccommodaties binnen de gemeente.

In het capaciteitsonderzoek sportaccommodaties ligt de nadruk bij op de overdekte zwembaden die in eigendom zijn van de gemeente Groningen. Het capaciteitsonderzoek constateert dat de overdekte zwembaden behoorlijk goed over de gemeente zijn verspreid. Geconcludeerd wordt in het rapport dat het overgrote deel van de bezoekers van de vier overdekte gemeentelijke zwembaden in Groningen woonachtig is binnen de gemeente Groningen.

In het capaciteitsonderzoek wordt het zwemwateraanbod in de gemeente vergeleken met andere grote gemeentes. Daaruit blijkt dat Groningen met 1,16 m² overdekt zwemwater per 100 inwoners licht onder het gemiddelde zit van deze benchmark (1,23 m² per 100 inwoners). Voor wedstrijdwater is dat verschil iets groter: Groningen heeft 0,61 m² per 100 inwoners, waar het gemiddelde op 0,76 m² ligt. Bij de realisatie van een 50 meter zwembad neemt dit gemiddelde toe.

Belangrijk om te benoemen is dat in deze vergelijking niet de behoefte per gemeente is meegenomen. In het capaciteitsonderzoek wordt daarom geadviseerd om beslissingen over zwemwatercapaciteit niet te baseren op het aanbod met andere gemeenten, maar op de daadwerkelijke behoefte van de gemeente zelf.

Bezetting

Een belangrijke indicator voor de verhouding tussen vraag en aanbod is de bezetting. In tabel 3.2 is gekeken naar het gemiddeld aantal bezoekers per vierkante meter zwemwateroppervlak per jaar.

Bezetting zwembaden	2016	2017	2018
Helperzwembad	160	160	168
De Parrel	196	189	186
Kardinge	231	242	239
Scharlakenhof	80	84	91

Tabel 3.2 Gemiddeld aantal bezoeken per m² zwemwateroppervlak per jaar in Groningen op basis van capaciteitsonderzoek 2020

Voor overdekte zwembaden geldt over het algemeen een bezetting van 240 bezoeken per vierkante meter als een voldoende bezetting. Pas vanaf 280 bezoeken per vierkante meter is het zwembad 'vol' en is behoefte aan meer zwemwater of betere spreiding van het gebruik.

Enkel het zwembad in Kardinge lijkt dit aantal van 240 bezoeken per vierkante meter te halen. De bezetting in algemene zin laat zien dat er nog ruimte is voor extra bezoek bij de andere baden. Echter, dient er ook gekeken te worden naar eventuele knelpunten in het activiteitenrooster. Mogelijke oorzaken hiervan zijn:

- Een recreatief bad of een (klein) instructiebad is niet geschikt voor zwemwedstrijden en ook niet ideaal voor trainingen voor korte- of langebaan afstanden;
- De temperaturen van de verschillende baden dient aan te sluiten bij het type activiteit;
- Er kan een overvraag zijn op de meest gewilde tijden (in de namiddagen en avonden) en een onderbezetting om minder gewilde tijden (schooltijden en op zondag);
- Andersom geredeneerd kan ook gekeken worden of de momenten dat de baden in gebruik zijn, de bezetting ervan geïntensiveerd kan worden, waardoor het aanbod juist stijgt.

Kijkende naar de activiteitenroosters van de vier overdekte gemeentelijke zwembaden wordt het volgende geconstateerd:

- In het Helperzwembad zijn tijdens schooluren en in het weekend in beide bassins nog ruimte voor extra activiteiten;
- In De Parrel is alleen in het weekend nog voldoende ruimte voor extra gebruik, met name voor het wedstrijdbad;
- Het wedstrijdbad in Kardinge wordt op doordeweekse dagen vrijwel continu gebruikt;
- Het wedstrijdbad van Scharlakenhof biedt ruimte in de middag, latere avond en het weekend.

Qua intensiteit van een recreatief zwembad, is een gemiddeld aantal recreatieve zwemmers en banenzwemmers van 30 á 35 per uur gebruikelijk. Kardinge zit met 36 (in 2018) aan de hoge kant. Het Helperzwembad (19), De Parrel (18) en Scharlakenhof (14) hebben nog ruimte om daarin te intensiveren. In de toekomst neemt de behoefte aan zwemwater toe in verband met bevolkingsgroei en vergrijzing. Vooral in 2035 is de capaciteit voor recreatief zwemmen niet meer toereikend en is er ook meer vraag naar wedstrijdwater vanuit de verenigingen.

Behoeft huidige situatie

Door de respondenten van een enquête onder zwemverenigingen in de gemeente Groningen, die is uitgevoerd ten tijde van het capaciteitsonderzoek, wordt aangegeven dat er behoefte is aan 17 uur extra wedstrijdwater per week tijdens doordeweekse namiddagen en avonden. Dit komt doordat:

- a) op deze tijden het wedstrijdwater niet beschikbaar is (13 uur).
- b) er twee verenigingen zijn die hun huidige uren geheel of gedeeltelijk willen verplaatsen naar een breder en dieper wedstrijdbad, dan wel naar een tijdstip vroeger op de avond (4 uur). Ter voorkoming van misverstanden: het gaat hierbij om het verplaatsen van bestaande uren van het ene naar het andere bassin en/of een ander tijdstip en niet om extra uren.

Uitgaande van het wedstrijdbad in het Helperzwembad met 5 banen, zou deze behoefte aan 17 uur per week extra wedstrijdbad neerkomen op circa 85 uur extra 'baanuren' per week (5 x 17 uur). Een zwembaan is ongeveer 35 uur per week beschikbaar op piekmomenten (van 15:00 uur tot 22:00 uur, op 5 doordeweekse dagen)*. De extra behoefte aan wedstrijdbadwater bedraagt daarmee (85 uur gedeeld door 35 uur) 2 a 3 extra banen van 25 meter.

Extra behoefte huidige situatie	17 uur wedstrijdbadwater
Banen in bijv. het Helperzwembad	5 banen van 25 meter
Omgerekend extra behoefte	85 'baanuren' (17 uur x 5 banen)
Piekmomenten per week	35 uur (ma. t/m vr. van 15:00-22:00 uur)*
Extra benodigde banen	2 á 3 banen van 25 meter (85 uur / 35 uur)

Tabel 3.3 Door verenigingen opgegeven extra behoefte aan wedstrijdbad omgezet naar banen

*) Bovengenoemde berekening is een versimpelde rekenmethode om de extra benodigde capaciteit aan wedstrijdbadwater te kunnen bepalen op basis van de extra behoeftes aan zwemuren. Hierbij is het uitgangspunt dat de gemiddelde intensiteit van het huidige gebruik (hoeveel zwemmers maken tegelijk gebruik van een bad of baan) gelijk is aan de intensiteit qua gebruik van de extra behoefte aan zwemuren. In de praktijk is dit genuanceerder en dient uiteindelijk in meer detail gekeken te worden welke type gebruik behoefte heeft aan extra wedstrijdbadwater en hoe zich dit verhoudt tot het huidige gebruik en de hoeveelheid extra zwembanen die hiervoor benodigd zijn. In deze fase van het onderzoek is deze mate van detail echter nog niet bekend en wordt aangenomen dat het huidige type gebruik representatief is voor de extra behoefte aan wedstrijdbadwater capaciteit.

Demografische ontwikkelingen

In het Capaciteitsonderzoek 2020 is een raming gemaakt voor de zwembehoefte (exclusief de huidige onvervulde behoefte) in 2025, 2030 en 2035. Daarin wordt op alle type zwemactiviteiten een toename verwacht. Dat is onder andere gerelateerd aan de groei van het aantal inwoners van de gemeente waarbij die groei niet gelijkmatig over de gemeente verdeeld is. Wel is duidelijk, dat de groei zich vooral in De Parrel, het Helperzwembad en Kardingse zich zal voordoen. Hierbij moet wel worden bedacht, dat prognoses voor jaren verder in te toekomst per definitie meer onzekerheden bevatten dan prognoses voor de eerstkomende jaren. Dat betekent dat de prognose voor 2025 'harder' is dan die voor 2030 en 2035.

In het capaciteitsonderzoek wordt ten aanzien van de toekomstige verhoudingen van het vraag en het aanbod (paragraaf 5.8.2) het volgende geconcludeerd ten aanzien van de activiteiten in de zwembaden (exclusief de 'onvervulde behoefte' uit de huidige situatie):

- Recreatief zwemmen: Capaciteit vanaf 2030 niet meer toereikend, tenzij in de avonduren verenigingsuren worden 'opgeofferd'
- Doelgroepen: Capaciteit toereikend
- Les zwemmen: Capaciteit toereikend

- Verenigingen/verhuur: Capaciteit ontoereikend.
- Scholen: Capaciteit toereikend

Ten aanzien van de toekomstige verhouding vraag en aanbod wordt volgens het capaciteitsonderzoek voornamelijk groei verwacht voor het recreatief zwemmen en voor verenigingen/verhuur. Voor verenigingsuren betreft dit ten opzichte van de huidige situatie, naast de huidige onvervulde behoefte, circa 6,5 uur extra in 2025, circa 10,5 uur in 2030 en circa 14,5 uur in 2035.

Extra behoefte in 2035	14,5 uur wedstrijdwater
Banen in bijv. het Helperzwembad	5 banen van 25 meter
Omgerekend extra behoefte	72,5 'baanuren' (14,5 uur x 5 banen)
Piekmomenten per week	35 uur (ma. t/m vr. van 15:00-22:00 uur)
Extra benodigde banen o.b.v. prognose 2035	Ten minste 2 banen van 25 meter (72,5 uur / 35 uur)

Tabel 3.4 Extra behoefte in 2035 aan wedstrijdwater omgezet naar banen

Uitgaande van de prognose in het capaciteitsonderzoek tot en met 2035 kan de toekomstige behoefte inclusief 'onvervulde behoefte' vier tot vijf extra banen van 25 meter bedragen voor verenigingen/verhuur. In deze prognose is het recreatieve zwemmen niet meegenomen. Maar omdat de extra behoefte aan wedstrijdwater nu wordt gebaseerd op de extra baanuren op piekmomenten, ontstaat met de uitbreiding aan banen ook ruimte voor recreatief zwemmen buiten de piekuren om.

Aanbevelingen toekomstige situatie

In het capaciteitsonderzoek 2020 wordt zowel voor de huidige als toekomstige situatie een aantal afwegingen met mogelijke maatregelen en aanbevelingen benoemd (zie Capaciteitsonderzoek, paragraaf 5.7.2, 5.7.3 en 5.8.3). Als het gaat om het realiseren van extra wedstrijdwater, is daarvoor in de toekomst wel meer aanleiding dan nu. Door de toename van het bezoek van alle activiteiten wordt de bezetting van de baden immers flink hoger. Daarbij komt dat eventueel extra wedstrijdwater in de toekomst beter kan worden gevuld met zwemmers dan nu. Naast de uren die de verenigingen in de bestaande situatie niet kwijt kunnen (onvervulde behoefte van 17 uur), zijn er immers in 2025 en latere jaren flink wat extra verenigingsuren nodig. Daarbij komt dat de toename van het recreatieve bezoek vanaf 2030 niet volledig kan worden geacommodeerd. Daarbij gaat het vooral om het bezoek van banen zwemmen en dat is een activiteit die ook in wedstrijdwater plaatsvindt.

Wat betreft mogelijke maatregelen wordt in het capaciteitsonderzoek geconcludeerd dat er in de toekomst meer reden dan nu is om een volledig extra wedstrijdwater te realiseren. Het vervangen van een bestaand wedstrijdwater met vier of vijf banen door een bad met acht banen is echter ook een optie. Er wordt dan echter een bestaand bassin vervangen door een groter bassin, in plaats van dat er een volledig extra bassin wordt gebouwd. Dit betekent een uitbreiding van drie of vier banen ten opzichte van het huidige aanbod. Dit zorgt ervoor dat de overcapaciteit duidelijk minder sterk toeneemt dan wanneer de laatste optie wordt gekozen.

3.3.2 Potentiële extra behoefte vanwege een 50 meter zwembad

Een 50 meter zwembad met zes of acht banen in Karding betekent dat de huidige zwemcapaciteit wordt uitgebreid met in feite een extra 25 meter zwembad met zes of tien banen. Dit zijn één tot zes meer 25 meter extra banen dan de vier á vijf banen waar behoefte aan is conform het capaciteitsonderzoek voor verenigingen/verhuur. Een 50 meter zwembad met zes banen is in de basis

een accommodatie-type C. Een 50 meter zwembad met acht banen is in de basis een accommodatie-type B.

In deze berekening is echter geen rekening gehouden of de behoefte aan 17 uur wedstrijdwater per week gaat toenemen indien een 50 meter bad wordt gerealiseerd. Zo maakt TriVia conform het capaciteitsonderzoek twee uur gebruik van het 50 meter bad van De Welle in Drachten ten behoeve van topsport en talentontwikkeling. Bij de realisatie van een 50 meter zwembad kunnen deze activiteiten verplaatst worden naar Groningen. Dit zijn verenigingsactiviteiten en geen activiteiten in het kader van het RTC-zwemmen in Drachten.

Omdat er momenteel geen overdekt 50 meter zwembad is in zowel de gemeente als provincie Groningen, is het lastig in te schatten wat de (potentiële) behoefte is voor langebaan zwemmen. Echter kan worden aangenomen dat langebaan zwemmers nu ook al gebruik maken van de (25 meter) zwembaden in Groningen, dus dat dit niet automatisch leidt tot meer gebruikers. Wel kan een 50 meter zwembad op termijn meer sporters enthousiasmeren om te gaan zwemmen.

In het capaciteitsonderzoek is geen rekening gehouden met deze mogelijke extra behoefte. TriVia is daarom gevraagd om in samenspraak met de KNZB een schatting te maken van het potentieel aantal 50 meter zwemmers. Zoals genoemd in paragraaf 3.2.2 verwacht TriVia dat het huidige aantal (10-20 leden) kan groeien tot 30-40 leden. Aangevuld met fanatieke zwemmers die nu geen lid zijn van een zwemvereniging wordt in dit onderzoek uitgegaan van 50-60 potentiële 50 meter zwemmers.

3.3.3 Tussenconclusie en aanbevelingen

Er is momenteel een overvraag naar wedstrijdwater op de meest gewilde tijden (15:00-22:00u doordeweeks). Voor de korte termijn wil de gemeente de recreatieve uren voor de zwembaden, gelet op de trend dat steeds meer mensen ongebonden willen sporten, beschikbaar houden. Wel gaat de gemeente de bezetting goed in te gaten houden. Om het zwemwater optimaal te benutten, wordt ingeroosterd tot 22:30 uur. Mochten er gebruikers zijn die tot 23:00 uur door willen gaan, dan is dit uiteraard mogelijk.

Daarnaast wordt het daadwerkelijk gebruik/aantallen bij recreatief zwemmen en verenigingen gemonitord. TriVia en de Sportkoepel geven echter aan dat het uitbreiden van de zwemtijden niet werkbaar is en men toch op de huidige tijden zal willen blijven zwemmen. In dat geval blijft er ook bij het verbreden van het (tijds)aanbod aan banenzwemmen nog steeds een overvraag op de piekmomenten.

Indien de gemeente de door de verenigingen gevraagde uren volledig wil accommoderen, de verenigingen geen 'voorrang' wil geven op de activiteiten van de exploitanten voor individuele bezoekers, verenigingen niet op de late avond wil plaatsen, een slechtere bezetting van het zwemwateraanbod wil accepteren en bereid is om de voor de investering en exploitatie benodigde middelen beschikbaar te stellen, kan zij de keuze maken om extra wedstrijdwater te realiseren. Om voor de lange termijn aan de toekomstige vraag te kunnen voldoen, is conform het capaciteitsonderzoek 2020 in de toekomst meer reden dan nu om een volledig extra wedstrijdwater te realiseren of een bestaand wedstrijdwater uit te breiden voor een bassin met meer banen.

Het antwoord op de onderzoeksvraag of een 25 meter of 50 meter zwembad beter aansluit bij de toekomstige behoefte tussen vraag en aanbod, laat zich niet vangen in de conclusie dat er behoefte is aan extra wedstrijdwater. De aangegeven extra behoefte van vier tot vijf extra zwembanen kan zowel worden voorzien door een 50 meter bad te realiseren in plaats van een 25 meter bad, maar ook door een 25 meter bad aan te leggen met meer banen.

Het realiseren van een 50 meter zwembad met zes of acht banen in het nieuwe sportcentrum Kardinges betekent een uitbreiding van het zwemaanbod met in feite zes of tien (25 meter) banen ten opzichte van het huidige aanbod in Groningen. Dit is echter een overaanbod van omgerekend één tot zes extra banen.

Het vervangen van een bestaand wedstrijd bassin met vier of vijf banen door een bad met acht banen is conform het capaciteitsonderzoek echter ook een optie. Dit betekent een uitbreiding van wedstrijdwater met drie of vier banen. Het huidige sportcentrum Kardinges beschikt over een wedstrijdbad met zes banen. Indien dit bijvoorbeeld wordt vervangen voor een zwembad met tien banen dan is dit een uitbreiding van vier banen. Op deze wijze wordt invulling gegeven aan een optimale bezetting. Het risico is echter dat op termijn met het oog op de prognoses uit het capaciteitsonderzoek voor zowel de verenigingen/verhuur als voor de recreatieve groei er alsnog een tekort ontstaat.

Tot slot wordt opgemerkt dat het capaciteitsonderzoek is opgeleverd in maart 2020. Het capaciteitsonderzoek wordt conform de sport- en beweegvisie iedere vier jaar geactualiseerd. Inmiddels is een bureau gestart om deze actualisatie uit te voeren. Tussen het vorige capaciteitsonderzoek en het onderzoek dat nu loopt doen zich ontwikkelingen voor die ook impact hebben (gehad) op trends en ontwikkelingen in sport en het gebruik van sportaccommodaties zoals de coronapandemie en de huidige energiecrisis.

3.4 Ontwikkelingen en toekomstvisie

Het realiseren van een volwaardige 25 meter of een 50 meter zwembad als onderdeel van het sportcentrum Kardinges raakt eveneens aan de exploitatie en positionering van de andere zwembaden in Groningen. De onderzoeksvraag die in deze paragraaf centraal staat is:

In hoeverre sluit een 25 meter of 50 meter zwembad aan bij de ontwikkelingen van andere zwembaden in Groningen en in de regio, en wat zijn de gevolgen daarvan?

3.4.1 Ontwikkelingen andere overdekte zwembaden in eigendom van de gemeente

De gemeente Groningen heeft op dit moment geen concrete plannen om in de nabije toekomst een van de andere zwembaden die zij in eigendom hebben te herontwikkelen. De afdeling Vastgoed van de gemeente Groningen gaat in het najaar van 2022 een actualisatie uitvoeren van de meerjaren onderhoudsplannen van de zwembaden. Mede op basis daarvan kan dan ook een vastgoedstrategie gemaakt worden voor de toekomst van de Groningse zwembaden.

De gemeente heeft als beleid om zwembaden te spreiden, om hiermee zo veel mogelijk gebieden in de gemeente Groningen te voorzien van (overdekte) zwemfaciliteiten in de buurt. Om die reden ligt het eveneens niet in de lijn der verwachting dat een van de zwembaden wordt gesloten om de bezetting in ander zwembad te verhogen.

3.4.2 Impact zwembad Kardinges op gebruik andere zwembaden van de gemeente Groningen

Indien het nieuwe sportcentrum Kardinges wordt voorzien van een volwaardig 25 meter zwembad of 50 meter zwembad, kan dit mogelijk impact hebben op het gebruik van de andere baden. Met name het gebruik van het Helperzwembad, waar TriVia momenteel 40 uur per week zwemtijd afneemt, zou mogelijk (deels) kunnen verschuiven naar Kardinges. TriVia geeft zelf aan dat bij een 50 meter bad circa 30 uur minder zal worden afgenomen in het Helperzwembad, omdat de leden gebruik kunnen maken

van een 50 meter zwembad. In dat geval wordt Kardinges het 'thuisbad' van TriVia en zullen zij deze voor 40 uur per week afnemen, plus wedstrijden in het weekend. Daarbij is meegenomen dat TriVia ook zal groeien als zij de beschikking hebben over een 50 meter bad. Bij een volwaardig 25 meter bad in Kardinges is die aantrekkingskracht om (volledig) naar Kardinges te verhuizen echter beperkt/kleiner.

Indien dit inpasbaar en wenselijk is vanuit Sport050, is het voor TriVia zelfs denkbaar om de volledige 40 uur te verplaatsen van het Helperzwembad naar Kardinges. Het is echter de vraag of dit wenselijk is voor Sport050 als 40 uur leegstand moet worden opgevuld in het Helperzwembad.

Uitgaande van een verschuiving van 30 uur per week voor TriVia van het Helperzwembad naar Kardinges, zou dit aantal moeten worden opgevangen om ervoor te zorgen dat de verschuiving naar het 50 meter bad niet voor leegstand zorgt elders in de stad. Volgens TriVia is er momenteel een wachtlijst voor het Helperzwembad. Zo is bijvoorbeeld voor de vereniging voor reddingszwemmen nu onvoldoende uren beschikbaar (zij zouden meer uren willen afnemen voor hun activiteiten). Andere voorgestelde mogelijkheden voor verhuur van het Helperzwembad zijn andere zwemverenigingen die graag na 17 uur zwemmen, maar daar nu geen ruimte voor hebben.

Ook zou een potentiële leegstand voor in dit geval het Helperzwembad deels ingevuld kunnen worden als de extra behoefte vanuit het capaciteitsonderzoek voor de korte en lange termijn in ogenschouw wordt genomen. Vraag is echter of deze behoeften ingevuld moet worden in één enkel zwembad of dat hier ook sprake moet zijn van spreiding over de gemeente.

Daarnaast richten zwembad Scharlakenhof en zwembad De Parrel zich vanwege hun buurtfunctie deels op lokale doelgroepen. Bij een mogelijke sluiting van een of beide baden zal een significant deel van de gebruikers niet naar Kardinges of elders gaan om te zwemmen. Het sluiten van een van deze zwembaden gaat echter in tegen het beleid van de gemeente om sport en sportfaciliteiten direct nabij haar inwoners te hebben.

3.4.3 Impact zwembad Kardinges op andere zwembaden in de regio

In figuur 3.4 zijn de overdekte 50 meter zwembaden in Nederland aangegeven. Op deze kaart is een duidelijk beeld zichtbaar van het aantal 50 meter baden in de (denkbeeldige) noordoostelijke helft van Nederland en de zuidwestelijke helft van Nederland. In het noorden is er enkel een 50 meter zwembad in Drachten. Een 50 meter zwembad in Groningen zal mogelijk een bepaalde concurrentiepositie betekenen voor zwembad De Welle in Drachten. Het dichtstbijzijnde volgende overdekte 50 meter zwembad is in Hengelo en ligt ruim 135 kilometer van Groningen.

Figuur 3.4 Kaart van Nederland met alle locaties van overdekte 50 meter zwembaden

De KNZB heeft op verzoek van Sport050 een overzicht opgesteld van zwemverenigingen in Groningen en Drenthe, inclusief hun huidige ledenaantallen. Dit om inzicht te krijgen in het potentiële gebruik van een 50 meter zwembad in Kardinge door deze zwemverenigingen.

Als dit op de kaart van Noord-Nederland wordt geprojecteerd (zie figuur 3.5) valt op dat er ten noorden van Groningen geen grote zwemverenigingen zijn die in potentie binnen het verzorgingsgebied van zwembad Kardinge zouden vallen. Tevens bevindt zich in noordoost Groningen (Delfzijl) het Optisport zwembad Dubbelslag, met een 25 bij 20 meter wedstrijdabad.

De Spatters in Beilen hebben hun eigen zwembad De Peppel. Het wedstrijdabad heeft daar een afmeting van 21 bij 30 meter, waarbij met een keerwand deze tot een officiële afmeting van een 25m bad kan worden verkleind. Voor zowel De Spatters als ZPC in Norg is de afstand voor hen naar Drachten vergelijkbaar met de afstand naar Kardinge. Een 50 meter zwembad zal mogelijk deze verenigingen een extra optie bieden om gebruik te maken van een 50 meter bad, maar zorgt ook direct voor een concurrentiepositie met De Welle, in plaats van dat er een nieuwe doelgroep wordt aangesproken.

Figuur 3.5 Kaart van Noord-Nederland met de grootste zwemverenigingen in Groningen en Drenthe

De Welle, Drachten

In Drachten bevindt zich Zwemcentrum De Welle. Op dit moment het enige zwembad in Noord-Nederland met een overdekt 50-meter bad. Het bad faciliteert daarom topsport trainingen voor het Centrum voor Topsport en Onderwijs (CTO) uit Heerenveen. Sportbedrijf Drachten, CTO Heerenveen en het opleidingscentrum (OC) van de KNZB zijn daarom een alliantie aangegaan om deze topsportzwemmers van optimale faciliteiten te voorzien. Het 50 meter zwembad in De Wille is geschikt om daar officiële KNZB langebaanwedstrijden te houden.

Het zwembad wordt herbouwd op een andere locatie, waarvoor de uitvoering reeds is gestart. De nieuwbouw moet in 2024 klaar zijn en bevat eveneens een 50-meter bad, met minimaal dezelfde functionaliteiten als het huidige 50-meter bad. Topsport Noord heeft afspraken met Sportbedrijf Drachten/gemeente Smallingerland gemaakt dat het CTO en het RTC (langebaan) zwemmen in Drachten plaatsvindt. Voor wat betreft het topsporttalentprogramma betreft dit 9 tot 14 zwemmers. Vanuit de gemeente Smallingerland is 1 fte aangesteld om onder andere deze topsporttalenten te begeleiden.

Zoals eerder aangegeven, heeft zowel de gemeente Smallingerland en Topsport Noord bevestigd dat de afspraken zijn vastgelegd in een brief die samen met de provincie Fryslân, NOC*NSF en de KNZB is ondertekend. In het recente verleden zouden er (mondelinge) afspraken gemaakt zijn tussen de gemeente Smallingerland en de gemeente Groningen dat er geen concurrerende 50 meter zwemaccommodatie zou komen in Groningen. Deze afspraken zijn echter niet schriftelijk vastgelegd of nader uitgewerkt.

Vanuit de gemeente Smallingerland en Topsport Noord wordt aangegeven dat zij niet per definitie tegen de komst van een 50 meter zwembad zijn in Karding, zolang deze is ingestoken vanuit het bevorderen van de breedtesport, het recreatief zwemmen en het uitbreiden van watercapaciteit. In Drachten ligt het accent namelijk op het 50 meter wedstrijdabad inclusief topsporttalentprogramma's en niet (alleen) op een recreatief programma.

Daarnaast geeft de gemeente Smallingerland aan dat het gevoelig zal liggen als het eventuele 50 meter wedstrijdabad in Karding zich ook gaat richten op topsporttalentprogramma's en wedstrijden/evenementen. Dit zou mogelijk (op termijn) concurrentie gaan bieden aan Drachten. Om dit aan te gaan bieden in Groningen is echter ook afstemming benodigd met de partijen waarmee de

gemeente Drachten/Smallingerland en provincie Fryslân afspraken over heeft gemaakt. Topsport Noord heeft daar destijds keuzes in gemaakt, toezeggingen over gedaan aan gemeente en provincie en gaan dat niet heroverwegen.

3.4.4 Tussenconclusie en aanbevelingen

Momenteel zijn er geen concrete toekomstplannen voor de andere overdekte zwembaden die in eigendom zijn van de gemeente Groningen, die raken aan het vraagstuk met betrekking tot een 25 meter of 50 meter zwembad in Karding. De afdeling Vastgoed van de gemeente Groningen gaat in het najaar van 2022 een actualisatie uitvoeren van de meerjaren onderhoudsplannen van de zwembaden. Mede op basis daarvan kan dan ook een vastgoedstrategie gemaakt worden voor de toekomst van de Groningse zwembaden.

Naar verwachting zal een volwaardig 25 meter of een 50 meter zwembad in Karding ervoor zorgen dat er een verschuiving ontstaat van verenigingszwemmers (m.n. TriVia) van het Helperzwembad naar Karding. Bij een 50 meter bad zal TriVia naar verwachting 30 uur minder afnemen per week van het Helperzwembad. De huidige overbezetting van het Helperzwembad is niet groot genoeg om deze wegvallende uren in te vullen met andere doelgroepen en/of sportclubs. Het risico is dat het Helperzwembad daarmee (sterk) achteruitgaat in bezetting. In dat geval is de verschuiving van verenigingszwemmers van het Helperzwembad naar Karding tegenstrijdig aan het gemeentelijke beleid voor het streven naar optimale bezetting van zwembaden.

Aanbevolen wordt om nader (markt)onderzoek uit te voeren naar de potentie voor extra gebruik(ers), of partijen/sportclubs die meer uren kunnen en willen afnemen in het Helperzwembad. Een mogelijkheid is om dit onderzoek te koppelen aan de actualisatie van het capaciteitsonderzoek sportaccommodaties en de actualisatie van de meerjaren onderhoudsplannen. Zo kan er op basis van actueel onderzoek een integrale afweging gemaakt worden over de toekomst en het programma van de zwembaden.

Tot slot wordt geadviseerd om met de gemeente Smallingerland en Topsport Noord in gesprek te gaan om de (gesuggereerde mondelinge) afspraken over het niet realiseren van een concurrerend 50 meter zwembad nader met elkaar af te stemmen en vast te leggen.

3.5 Varianten en Multifunctionaliteit

In deze paragraaf wordt ingegaan op welke voordelen er te behalen zijn in multifunctionaliteit bij een 50 meter zwembad ten opzichte van een 25 meter zwembad in Karding, en welke (technische en functionele) oplossingsrichtingen hiervoor voorhanden zijn.

De onderzoeksvraag die centraal staat in dit hoofdstuk is:

Welke voordelen zijn er te behalen bij een 25 meter zwembad en bij een 50 meter zwembad als het gaat om multifunctionaliteit en andere functionele mogelijkheden hiervan?

Om de vergelijking tussen een 25 meter en 50 meter zwembad zuiver te houden wordt in dit onderzoek enkel gekeken naar de grootte van het zwembad c.q. bassin. De uitbreiding of toevoeging van ondersteunende faciliteiten, zoals tribunes of extra kleedkamers, zijn hierin niet meegenomen.

3.5.1 Multifunctioneel gebruik

Het zwembad als onderdeel van sportcentrum Karding richt zich op meerdere gebruikersgroepen: jong of oud, georganiseerd of anders-georganiseerde sporters, alleen of met een groep. Het gebruik van het sportcentrum zal wisselend zijn op werkdagen, in de avonden, tijdens weekenden en wanneer er evenementen georganiseerd worden. Dit schept voorwaarden dat iedere gebruikersgroep zo goed mogelijk in het zwembad wordt gefaciliteerd en beheersbaar is op basis van een toekomstbestendig exploitatiemodel.

Bij realisatie van een 25 meter of een 50 meter zwembad in Karding zal deze niet enkel gebruikt worden voor kortebaan en langebaanzwemmen. Ook andere activiteiten en doelgroepen zullen hier gebruik van gaan maken. Daarvoor dient onderzocht te worden welke andere mogelijkheden of knelpunten er zijn voor multifunctioneel gebruik van een zwembad; zowel gelijktijdig als op aparte tijden los van elkaar. Gedacht kan worden aan het afwisselen of gelijktijdig aanbieden van groepslessen, zwemlessen/ bewegingsonderwijs, recreatief zwemmen, banenzwemmen en trainingen/ wedstrijdzwemmen, maar ook welke andere activiteiten of evenementen mogelijk zijn in het zwembad.

Watertemperatuur

De watertemperatuur van zwembaden is een veel besproken onderwerp, bevestigt ook de KNZB in hun 'Handboek Zwembaden' (2018). Het recreatief zwemmen en instructiezwemmen (met name voor de jongere kinderen of ouderen) hebben behoefte aan een iets warmere c.q. behagelijke temperatuur (29-32 graden). Bij trainingen en wedstrijdzwemmen is er juist behoefte aan een lagere temperatuur (26-28 graden) om zo bij hoge inspanningen hun lichaamstemperatuur op niveau te houden. Uit eigen onderzoek van de KNZB blijkt dat 30 graden de maximale temperatuur is voor trainingen en wedstrijdzwemmen.

De KNZB adviseert daarbij de afstemming te zoeken tussen de optimale programmering van activiteiten, technische installaties, en het terugdringen van energieverbruik. Tegelijk geeft de KNZB aan dat het onderbrengen van een variatie aan type zwemmen (met verschillende temperatuur-behoefte) in één bad de nodige nadelen kent. Het water verwarmen of koelen kost naast veel energie ook tijd. Dat betekent dat het bad bij de temperatuursovergang niet optimaal gebruikt kan worden, of dat bepaalde type zwemmen op een te hoge (of juist te lage) temperatuur zal plaatsvinden.

Een te lage temperatuur tijdens deze overgang is meestal niet aan de orde, omdat bij het terugbrengen van de temperatuur het vaak eenvoudiger/goedkoper is om het warme water weg te laten spoelen en aan te vullen met nieuw en koud (leiding)water. De KNZB concludeert dat het variëren van

temperatuur in één bad wat betreft duurzaamheid niet aan te bevelen is. Dat zou betekenen voor een 25 en 50 meter zwembad dat deze volledig als lagere temperatuur bad (26-28 graden) gebruikt zal worden. Daarmee richt het zich voornamelijk op banenzwimmers (zowel recreanten als verenigings-/wedstrijdzwimmers), waterpolo en andere type zwemsporten.

Technische toepassingen

Zowel voor het regelen van de temperatuur als het opdelen van het bad in meerdere kleinere baden zijn technische toepassingen nodig die dit mogelijk kunnen maken. Het is zelfs mogelijk om (met bijvoorbeeld een klapwand) het zwembad in meerdere baden op te delen, waarbij het ene deel een lagere en het andere deel een hogere temperatuur heeft. Hiermee kan je tegelijk verschillende type zwemactiviteiten aanbieden aan verschillende doelgroepen in hetzelfde bassin.

Voor het opdelen van een zwembad kan gedacht worden aan:

- Een verticale keerwand:
 - Hierbij kan een beweegbare wand, door een hydraulisch systeem aangedreven, van onderaf omhoog en omlaag gezet worden.
- Een horizontale keerwand:
 - Hierbij kan een beweegbare wand aan de voor- of achterzijde van het zwembad horizontaal over het bad verschuiven, zodat het zwembad in twee (gelijke of ongelijke) delen naar wens ingedeeld kan worden.
- Een klapwand:
 - Hierbij kan een wand langs de zijkant van het zwembad gedraaid of 'omgeklapt' worden naar het midden van het bad.
- Een beweegbare bodem
 - Hierbij kan de bodem op de gewenste hoogte worden ingesteld voor de benodigde activiteit.

Er kan ook gevarieerd worden met bovenstaande toepassingen. Bijvoorbeeld door een combinatie van keerwanden met een beweegbare bodem (zoals hieronder afgebeeld).

Figuur 3.7 Voorbeeld van de toepasbaarheid van keerwanden en beweegbare bodems in een 50 meter zwembad

En bijvoorbeeld waarbij de verticale wand maar voor een aantal banen omhoog wordt gezet en voor andere banen omlaag blijft. Zo heb je voor een 50 meter bad met 10 banen bijvoorbeeld drie 50 meter banen en tweemaal zeven 25 meter banen (zoals in afgebeeld in figuur 3.8).

Figuur 3.8 Voorbeeld van de toepasbaarheid van een verticale keerwand in een 50 meter zwembad

Tot slot dient gezegd te worden dat een (25 meter of 50 meter) zwembad met bewegende bodem niet kan worden gebruikt als golfslagbad. De installatie voor de bewegende bodem kan de krachten van de golfbewegingen niet aan, waardoor dit concept (voor zo ver bekend) niet wordt toegepast. (Dit is bevestigd door het bedrijf Variopool, als gerenommeerd specialist van zwembadtechnieken.) Als het de ambitie voor Karding is om een golfslagbad te hebben dan moet hiervoor een apart ondiep recreatief bad gerealiseerd worden met een vaste schuine bodem, waar geen noodzaak is om de diepte van het zwemwater te kunnen aanpassen.

3.5.2 Programmatische (on)mogelijkheden van gelijktijdig gebruik

Gelijktijdig gebruik dient niet alleen afgestemd te worden op wat ruimtelijk en technisch mogelijk is, maar ook of het op de juiste wijze programmatisch bij elkaar past. Een banenzwemmer die serieus aan het trainen is wil niet naast harde muziek van het doelgroepzwemmen of aquasporten zwemmen in dezelfde ruimte of hetzelfde bad.

Doorgaans is hiervoor het advies dat zwemactiviteiten waarbij muziek of luide aanwijzingen vanaf de perrons is, niet samen gaat met activiteiten waar men zich juist wil concentreren of wil ontspannen. Zwemvereniging TriVia geeft echter aan dat zij de ervaring hebben dat verschillende vormen van zwemactiviteiten elkaar in de praktijk nooit echt uitsluiten, zolang de verschillende gebruikers rekening met elkaar houden. Vanuit TriVia worden daarom geen knelpunten voorzien in het gelijktijdig gebruik van eenzelfde (opgedeelde) bad door meerdere doelgroepen.

Een 50 meter zwembad vergroot de mogelijkheden voor gelijktijdig gebruik ten opzichte van een 25 meter zwembad. Door het zwembad op te delen kunnen er bijvoorbeeld op de recreatieve uren meerdere activiteiten naast elkaar gelijktijdig plaatsvinden. Zo kan bijvoorbeeld een deel van het zwembad gebruikt worden voor banenzwemmen en kan een ander deel gebruikt worden voor springen vanaf de duikplanken. Twee aparte 25 meter baden kunnen deze activiteiten ook goed huisvesten waarbij

beide baden ieder hun eigen temperatuur hebben. Zo kunnen deze op hun beurt weer goed ingezet worden voor andere activiteiten waarvoor bijvoorbeeld een intiemere setting benodigd is. Bij twee aparte 25 meter baden kan dan geen 50 meter zwembad meer gerealiseerd worden.

Figuur 3.9 Voorbeeld van de toepasbaarheid van een verticale keerwand in een 50 meter zwembad

Andere vormen van multifunctioneel gebruik van een 50 meter zwembad, anders dan zwemsporten en zwemwedstrijden/-evenementen wordt in dit onderzoek niet verder op ingegaan. Het organiseren van feesten, (school)diploma-uitreikingen, congressen, tentoonstellingen of andere vormen van evenementen die niet gerelateerd zijn aan het zwemmen zijn uiteraard denkbaar. Los van de vraag of dit wenselijk of aan te bevelen is.

3.5.3 Tussenconclusie en aanbevelingen

Voor een 25 meter en 50 meter zwembaden zijn er voldoende technische toepassingen om de multifunctionaliteit en flexibiliteit te vergroten. Het voordeel van een 50 meter zwembad ten opzichte van een 25 meter zwembad is dat multifunctioneel gebruik beter mogelijk is. Dit kan de aantrekkelijkheid van het zwembad voor wat betreft de recreatieve mogelijkheden vergroten. De daadwerkelijke potentie hiervan moet nader onderzocht worden, ook in relatie tot de gebruikersgroepen van zwembad Karding, hun activiteiten en benodigde omgeving. Daarbij dient wel het volgende in acht genomen te worden:

- Het is niet aan te bevelen om te gaan variëren in de temperatuur van het zwembad. Dit kost veel tijd en vooral veel energie.
- Een golfslagbad is alleen mogelijk als er geen beweegbare bodem aanwezig is.
- Gelijktijdig gebruik is mogelijk, maar niet alle activiteiten zijn naast elkaar te programmeren. Dit moet nader onderzocht worden welk activiteitenprogramma het beste hierbij past.

Gezien de voorkeur voor een lagere temperatuur zwembad voor banenzwimmers (zowel recreanten als verenigings-/wedstrijdzwimmers), waterpolo en andere type zwemsporten, is het aannemelijk dat recreatief gebruik minder aantrekkelijk wordt voor bepaalde doelgroepen en/of activiteiten. Een belangrijke kenmerk en waarde voor het zwembad als onderdeel van sportcentrum Karding is het recreatieve gebruik.

4. Kwantitatief onderzoek

Het kwantitatief onderzoek richt zich op cijfermatige onderbouwingen en informatie voor de keuze van een 50 meter zwembad ten opzichte van een 25 meter zwembad. Hierbij wordt voornamelijk ingegaan op de mogelijkheden van de ruimtelijke inpassing en de financiële aspecten van beide opties.

4.1 Ruimtelijke impact

Deze paragraaf gaat in op de ruimtelijke impact indien gekozen wordt voor een 25 meter of 50 meter zwembad voor het nieuwe sportcentrum.

De onderzoeksvraag die in deze paragraaf centraal staat is:

Wat is de ruimtelijke impact van de keuze tussen een 25 meter of 50 meter zwembad?

4.1.1 Varianten

Er zijn vele varianten denkbaar voor het realiseren van een 25 meter of 50 meter zwembad. Naast het aantal banen en de diepte van het zwembad, zijn er ook voorbeelden van een L-vormig zwembad van 25 meter met enkele 50 meter banen. In afstemming met Sport050 en de Sportkoepel worden dergelijke alternatieve varianten niet meegenomen in dit onderzoek, vanwege de niet-praktische vorm en beperkte positieve impact op de haalbaarheid van een 50 meter zwembad.

Om de omvang van het onderzoek overzichtelijk te houden zijn daarom de volgende drie varianten van toepassing voor de opgave in Karding:

1. 25 meter zwembad met 8 zwembanen (25x21m, accommodatie-type B zwemmen)
2. 25 meter zwembad met 10 zwembanen (25x25m, accommodatie-type A zwemmen)
3. 50 meter zwembad met 8 zwembanen (50x21m, op te delen in 2x 25m, accommodatie-type B)

De accommodatie-type van de KNZB is enkel ter indicatie benoemd, zodat de afmeting van het zwemwaterbad en de perrons in de basis voldoet aan de KNZB eisen om er in potentie een volwaardig A/B/C-accommodatie van te kunnen maken voor het organiseren van wedstrijden en evenementen. In de beleidsstukken van de gemeente Groningen staat namelijk niet dat het de ambitie van de gemeente is om een volwaardig A, B of C zwemaccommodatie te realiseren die ook aan alle andere voorwaarden vanuit de KNZB voldoet om officiële (nationale of internationale) zwemwedstrijden te kunnen organiseren in Karding. Wel is het beleid van de gemeente om hoogwaardige sportaccommodaties aan te bieden om talentontwikkeling zoveel mogelijk te faciliteren. Een 25 meter en een 50 meter zwembad die voldoet voor wat betreft maatvoering van het zwembad en de perrons past bij die ambitie.

In bijlage 1 is een tabel opgenomen waarin per accommodatie-type is aangegeven welke type wedstrijden/evenementen georganiseerd kunnen worden. Het is vervolgens (mede) een politieke keuze aan welke voorwaarde voor een accommodatie-type van de KNZB de gemeente het zwembad nog meer wil laten voldoen.

In het kwalitatieve onderzoek voor de onderdelen investeringsraming en exploitatieraming zijn enkel de varianten 1. (25 meter met acht banen) en 3. (50 meter met acht banen) berekend om daarmee de bandbreedte te bepalen van minimale en maximale investerings- en exploitatiekosten van de drie varianten.

In dit onderzoek zijn geen varianten meegenomen voor een 25m x 16m en een 50m x 16m (6 zwembanen, beiden accommodatie-type C). Beide banen hebben 6 zwembanen. Zoals eerder is geconcludeerd vanuit het capaciteitsonderzoek vindt de KNZB het belangrijk dat zwembaden voldoen aan het zwemniveau waarop de Groningse zwemverenigingen actief zijn. Omdat zwemvereniging TriVia uitkomt in de hoofdklasse van de landelijke zwemcompetitie, is voor het organiseren van regionale en landelijke wedstrijden een accommodatie-type B nodig. Dit betekent onder andere, dat het bad uit minstens acht banen dient te bestaan.

De reden dat een variant van een 25 meter zwembad met 10 zwembanen is opgenomen komt doordat hiermee ook meer zwemcapaciteit kan worden gerealiseerd overeenkomstig de aanbevelingen voor de toekomstige situatie uit het capaciteitsonderzoek. Daarnaast is er in de basis sprake van een accommodatie-type A zwembad.

4.1.2 Ruimtelijke impact

De ruimtelijke impact van de verschillende varianten zit met name in het zwemwater en naastliggende perrons. De wand aan de startzijde en de wand aan de overzijde van het 50 meter blijven namelijk hetzelfde als bij een 25 meter bad, evenals de perrons die erachter liggen. Het uitgangspunt is dat de extra techniekruimtes kunnen worden voorzien onder de extra perrons.

Het uitgangspunt van dit onderzoek is dat het aantal en de omvang van de ondersteunende ruimtes hetzelfde blijven bij een 25 meter en 50 meter bad. Voor zover het handboek van de KNZB aangeeft zijn er geen aanvullende vereiste ruimtes die wel bij een 50 meter maar niet bij een 25 meter zwembad horen.

De afmetingen van de varianten staan vermeld in onderstaande tabel 3.6. Het oppervlak tussen een 25 meter en een 50 meter zwembad met 8 zwembanen is ca. 712 m². Dit is vergelijkbaar met de oppervlakte van 2 gymzalen van ieder 14 x 26m.

#	Type zwemaccommodatie	Bassin (m ²)	Perrons (m ²)	Totaal (m ²)	t.o.v. 25m bad (m ²)
1.	25m zwembad met 8 zwembanen (25m x 21m)	525	401,25	926,25	-
2.	25m zwembad met 10 zwembanen (25m x 25m)	625	>431,25*	>1.056,25	+ 130
3.	50m zwembad met 8 zwembanen (50m x 21m)	1.050	588,75	1.638,75	+712,5

Tabel 3.6 De ruimtebehoefte per variant zwembad inclusief perrons

* = breedte perrons voor A-accommodaties is maatwerk vanuit de KNZB

4.1.3 Huidig sportcentrum Kardinge

Sportcentrum Kardinge viert in 2023 haar dertigste verjaardag. Nu al, maar zeker dan, is het noodzakelijk om de faciliteiten voor het zwemmen en het schaatsen te vernieuwen. De functionaliteit en het huidige aanbod voldoet niet meer aan de eisen en wensen van haar bezoekers, de gebouwen en de installaties zijn technisch afgeschreven of voldoen wettelijk niet meer en er moet flink geïnvesteerd worden om de bedrijfsvoering te garanderen, los van elke ambitie.

Het huidige zwembad beschikt over een (gekromd) recreatief bad, een instructiebad (15 bij 10 meter) en een 25 meter bad. Het 25 meter zwembad met 6 zwembanen ligt in de noordoosthoek van het sportcentrum en ligt tussen de overige baden van het zwembad en de ijshockeyhal in.

Om een volwaardig 25 meter of 50 meter zwembad te realiseren, ook met het oog op de huidige installatietechnische condities van het zwembad en vanuit duurzaamheid en energieverbruik, biedt

nieuwbouw de beste mogelijkheden. Het is echter nodig om deze ambitie vanuit het totaalconcept voor het zwembad te onderzoeken, dus ook in combinatie met het recreatie bad en het instructiebad. Om dit te kunnen doen is een aanvullende ontwerpstudie benodigd inclusief onderzoek naar de bouwkundige, constructieve en geotechnische gevolgen en mogelijke knelpunten. Het realiseren van een 50 meter bad heeft ruimtelijk een grotere impact dan de realisatie van een 25 meter bad.

4.1.4 Gebiedsvisie en stedenbouwkundig plan voor Kardinge

De gemeente ziet goede kansen om naast het sportcentrum Kardinge ook het omliggende recreatiegebied te verbeteren. De gemeente Groningen is daarom gestart met het opstellen van een gebiedsvisie en ontwikkelstrategie voor Kardinge. De gebiedsvisie moet ertoe bijdragen om alle opgaves en wensen in het gebied scherp te krijgen en om zo verantwoorde ruimtelijke keuzes te kunnen maken.

Eén van deze opgaves is de herontwikkeling van sportcentrum Kardinge. Bij renovatie of (ver)nieuwbouw van het huidige zwembad als onderdeel van het sportcentrum zal het zwembad tijdelijk en/of gedeeltelijk gesloten zijn. Bij nieuwbouw op een andere locatie kan het huidige zwembad open blijven en kan er een voorziening gerealiseerd worden die ook vanuit duurzaamheid en energieverbruik/-gebruik toekomstbestendig is. Daarnaast kan de huidige locatie van het sportcentrum herontwikkeld worden met functies die het gebiedsconcept voor de realisatie van een vitaliteitscampus versterken. In de gebiedsvisie wordt daarom beoogd om het sportcentrum nieuw te realiseren op een locatie elders in het gebied. De gebiedsvisie en het stedenbouwkundig plan dat daaruit volgt moet de ontwikkeling van een 25 meter danwel een 50 meter zwembad mogelijk maken. De realisatie van een 50 meter zwembad heeft ruimtelijk een grotere impact dan de realisatie van een 25 meter bad.

Om uitspraken te kunnen doen over de mogelijkheden en uitdagingen voor de inpassing van het nieuwe sportcentrum met een 25 meter of 50 meter zwembad, dient de gebiedsvisie eerst verder uitgewerkt te worden. Hierin kunnen mogelijk meerdere opties voor worden uitgewerkt, om zo de mogelijke knelpunten inzichtelijk te maken, zowel ruimtelijk, technisch als financieel.

4.1.5 Tussenconclusie en aanbevelingen

Om vanuit het beleid van de gemeente Groningen hoogwaardige accommodaties aan te bieden is het de ambitie om een volwaardige 25 meter of 50 meter zwembad nieuw in Groningen te realiseren. Voor het realiseren van een 25 meter en een 50 meter zwembad zijn meerdere ruimtelijke varianten mogelijk. Het aantal en de lengte van de zwembanen bepaalt de omvang en ook de capaciteit van het zwembad.

Voor het aantal zwembanen zijn meerdere varianten mogelijk. In dit onderzoek zijn drie varianten uiteengezet. Een 25 meter of een 50 meter zwembad met 8 zwembanen voldoet aan accommodatie-type B en is daarmee geschikt voor regionale en landelijke wedstrijden, zoals de hoofdklasse van de landelijke zwemcompetitie waarin TriVia in uitkomt. Met een 25 meter zwembad met 10 zwembanen wordt de capaciteit overeenkomstig het capaciteitsonderzoek uitgebreid. Daarnaast is dit in de basis een accommodatie-type A.

Voor het realiseren van een 25 meter of 50 meter zwembad op Kardinge is een aantal varianten mogelijk. Het realiseren van een 50 meter zwembad heeft ruimtelijk een grotere impact dan de realisatie van een 25 meter zwembad, al zijn de gevolgen hiervan op voorhand niet onoverkomelijk. Dat is van toepassing voor zowel een nieuwe locatie als een vernieuwbouw van het huidige sportcentrum.

4.2 Investeringsraming

In deze paragraaf wordt de impact onderzocht op de investeringsraming voor de herontwikkeling van Sportcentrum Karding en de afweging tussen een 25 meter en 50 meter zwembad. Het uitgangspunt voor dit onderzoek is dat het volledige nieuwbouw betreft. In deze paragraaf is het verschil berekend (de zgn. plus) als het beoogde wedstrijdbad van 25 meter wordt uitgebreid naar een 50 meter bad.

De onderzoeksvraag die in deze paragraaf centraal staat is:

Wat zijn de extra investeringskosten voor een nieuw sportcentrum Karding als er een 50 meter zwembad wordt gerealiseerd ten opzichte van een 25 meter zwembad?

4.2.1 Extra investeringskosten

Om de vergelijking zuiver te houden wordt uitgegaan van enkel het verschil van de lengte van het zwembad en de direct daarbij behorende aanpassingen, zoals de omliggende perrons, benodigde extra installaties en de uitbreiding van gevels en daken. In beide gevallen is het uitgangspunt een accommodatie-type B zwembad, conform KNZB-normen. Dat wil zeggen een 25 bij 21 meter bad en een 50 bij 21 meter bad. Aanvullende functies die denkbaar zijn om de functionaliteit van een 50 meter zwembad optimaal te benutten, zoals extra kleedruimtes, wedstrijd-gerelateerde faciliteiten of extra tribunecapaciteit, zijn niet meegenomen in deze vergelijking en onderliggende berekeningen.

Op basis van deze uitgangspunten heeft Basalt Bouwadvies als gerenommeerd bouwkostendeskundig bureau de opdracht gekregen om de extra investeringskosten hiervoor inzichtelijk te maken. De raming voor de (extra) investering om het nieuwe sportcentrum Karding te voorzien van een 50 meter bad, in plaats van een 25 meter bad, komt volgens deze berekeningen uit op € 4.683.000,- exclusief btw. De extra investering inclusief btw komt uit op € 5.666.000,-.

In deze raming zijn zowel de bouwkosten als voorbereidingskosten meegenomen, evenals een indicatieve prognose voor de prijsstijgingen tot start bouw. Voorlopig is medio 2027 hiervoor als uitgangspunt genomen. De stijging voor onder andere de grondkosten, interne kosten gemeente, financieringskosten en kosten voor losse inrichting zijn hier niet in meegenomen.

Een uitsplitsing van de extra bouwkosten en investeringskosten zijn in tabel 4.1 uiteengezet.

Omschrijving kostenpost	Eenheid	Kostenraming
Totaal grondkosten	exclusief	€ -
Totaal bouwkundige werken		€ 1.405.000
Totaal installaties		€ 972.000
Totaal vaste inrichtingen		€ 100.000
Totaal terrein	exclusief	€ -
Totaal directe bouwkosten		€ 2.477.000
Indirecte bouwkosten		€ 512.000
Nadere planuitwerking/detaillering		€ 299.000
Totaal aanneemsom (excl. btw)		€ 3.288.000
Bijkomende kosten		€ 295.000
Post onvoorzien		€ 188.000
Totaal stichtingskosten (excl. btw)		€ 3.771.000

Indicatie prijsstijgingen tot start bouw (medio 2027)		€ 912.000
TOTALE INVESTERINGSKOSTEN (excl. btw)		€ 4.683.000
TOTALE INVESTERINGSKOSTEN (incl. btw)	21%	€ 5.666.000

Tabel 4.1 Investeringsraming van Basalt Bouwadvies voor de extra investeringskosten van een 50 meter bad t.o.v. een 25 meter zwembad (prijspeil 1-3-2022 en o.b.v. BENG met WKO en PV-panelen)

4.2.2 Financieringsmogelijkheden

Er is momenteel nog geen concreet financieringsplan opgesteld voor de herontwikkeling van sportcentrum Karding. Tevens dient de investering van het sportcentrum in een groter geheel bekeken te worden met de totale ontwikkeling van Karding. Over de haalbaarheid van de financiering voor de extra kosten van een 50 meter zwembad kunnen daarom in dit onderzoek nog geen uitspraken over worden gedaan.

4.2.3 Tussenconclusie en aanbevelingen

Zoals aangegeven in paragraaf 4.2.2 kan er in dit onderzoek nog geen uitspraak gedaan worden over (de haalbaarheid van) de financiering voor de extra geraamde investeringskosten. In een vervolgfase dient een financieringsplan opgesteld te worden waarin de totale financieringsmogelijkheden onderzocht worden, met daarin meegenomen de extra investeringskosten á € 4.683.000,- (excl. btw) voor een 50 meter zwembad. Daarbij dienen deze ook gezien te worden in het grotere geheel van de totale ontwikkeling van Karding.

Inclusief btw komt de extra investering voor een 50 meter bad uit op € 5.666.000,- ten opzichte van een 25 meter bad. Het dient nader onderzocht te worden wat de mogelijkheden en onzekerheden zijn omtrent de aftrekbaarheid of het (deels) compenseren van de btw voor de gemeente voor dit project.

Voor het totale zwembad als onderdeel van het vernieuwde sportcentrum Karding, zou de investering zonder 50 meter bad uitkomen op circa € 48 mio inclusief btw en prijsstijging tot aanvang bouw (2027). Een uitbreiding van het 25 meter bad naar een 50 meter bad zou een verhoging van de investering betekenen van circa 12% voor het totaalbedrag.

Enkel de investering voor de uitbreiding naar een 50 meter zwembad zegt op zichzelf echter nog weinig over de financiële haalbaarheid ervan. Daarvoor dient eerst inzichtelijk gemaakt te worden wat een 50 meter zwembad voor extra inkomsten zou kunnen genereren.

De volgende onderzoeksvraag (paragraaf 4.3) gaat in op de exploitatieraming van het nieuwe sportcentrum. Met de uitkomsten daarvan kunnen de extra investeringskosten voor een 50 meter bad worden uitgezet tegen het operationele resultaat. Op basis daarvan kan worden nagegaan welk deel van de extra investering voor een 50 meter bad eventueel kan worden terugverdiend vanuit de exploitatie.

4.3 Exploitatieraming

In deze paragraaf wordt onderzocht wat de mogelijke impact is op de exploitatieraming bij de afweging tussen een 25 meter en 50 meter zwembad voor het nieuwe sportcentrum Karding. Net als voor de investeringsraming is het uitgangspunt dat het volledige nieuwbouw betreft en is enkel het verschil in lengte van het zwembad meegenomen in de berekeningen om de vergelijking zuiver te houden.

De onderzoeksvraag die in deze paragraaf centraal staat is:

Wat zijn de extra operationele kosten en inkomsten voor een nieuw sportcentrum Karding als er een 50 meter zwembad wordt gerealiseerd ten opzichte van een 25 meter zwembad?

4.3.1 Extra inkomsten/baten

De impact van een 50 meter zwembad op het operationele resultaat van het nieuwe sportcentrum wordt bepaald door alle extra jaarlijkse inkomsten en uitgaven samen. Hierbij worden eventuele extra jaarlijkse financieringslasten (rente en aflossing) niet meegenomen.

Voor het gemak wordt aangenomen dat de keuze voor een 25 meter of 50 meter zwembad geen invloed heeft op de jaarlijkse (winst)belasting die het sportcentrum eventueel moet gaan betalen. Tot slot worden de extra afschrijvingskosten apart benoemd, omdat dit geen onderdeel is van het operationeel resultaat, maar wel terugkomt in de winst- en verliesrekening van het sportcentrum.

De extra jaarlijkse (operationele) inkomsten c.q. baten bij een 50 meter zwembad hebben met name betrekking op de volgende onderdelen:

- Mogelijk worden er extra doelgroepen aangesproken voor 50 meter zwemmen, die nu niet worden voorzien in hun behoefte of die daarvoor nu uitwijken naar zwembad De Welle in Drachten. Zoals genoemd in paragraaf 3.3.2 wordt in dit onderzoek uitgegaan van 50-60 personen als potentiële groep gebruikers voor een 50 meter zwembad:
 - Bij een 50 meter bad wordt Karding het 'thuisbad' van TriVia. TriVia gaat het 50 meter bad dan naar verwachting 40 uur per week afnemen voor gemiddeld € 200 per uur (aanname o.b.v. de gemiddelde huidige huurprijs in de Papiermolen van € 252 per uur voor senioren en € 126 per uur voor de jeugd; TriVia merkt hierbij op dat zij gesubsidieerde huurprijzen hebben, maar omdat de huurprijs nog niet is vastgesteld voor een overdekt 50 meter zwembad, wordt hierbij vastgehouden aan de € 200/uur);
 - Bij een nieuw volwaardig 25 meter bad zou TriVia het bad in Karding afnemen voor 20 uur per week tegen een huurprijs voor gemiddeld € 75 per uur (aanname o.b.v. de gemiddelde huidige huurprijs in het 25 meter bad in het Helperzwembad van € 95 per uur voor senioren en € 47,50 voor de jeugd);
 - Het 50 meter bad wordt daarmee niet alleen tweemaal zoveel gebruikt door TriVia (40 uur vs. 20 uur per week), maar de vereniging betaalt ook een hogere huurprijs (€ 200 vs. € 75 per uur). Het verschil in huurinkomsten tussen een 25 meter en 50 meter bad komt daarmee per week uit op 20 uur € 200 plus 20 uur maal € 125 (=200-75);
 - In verband met vakanties huurt TriVia de zwembaden gemiddeld 36 weken per jaar;
 - Met andere zwemverenigingen in Groningen is hierover nog niet gesproken;
 - TriVia gaat hierdoor naar verwachting het Helperzwembad 30 uur per week minder huren. De aanname is dat het 'gat' dat TriVia daarmee achterlaat voor 50% (15 uur) kan worden opgevangen door andere sportclubs of doelgroepen. Dit zijn partijen als de reddingsbrigade (die extra uren nodig heeft), Zwemgoud en/of zwemscholen;

- De aanname is dat andere sportclubs naast TriVia (zwemverenigingen, zwemscholen, etc.) het 50 meter bad in Kardingse voor 4 uur per week extra huren voor dezelfde prijs. *(In deze aanname is meegenomen dat deze partijen in het nieuwe sportcentrum ook gebruik kunnen maken van het andere geplande 25 meter doelgroepenbad);*
- Het verschil in watercapaciteit van 525 m² zal met name op de piekmomenten (doordeweeks van 15:00-22:00 uur en in het weekend overdag) extra mogelijkheden bieden voor zwemverenigingen/sportclubs en recreanten/baanzwemmen of andere doelgroepen:
 - De aanname is dat 16 uur per week er 55 personen meer gebruik kan maken van het 50 meter bad voor recreatief of baanzwemmen (t.o.v. een 25 meter bad) met een gemiddelde ticketprijs van € 6,- (incl. btw);
 - *(De vraag is of deze bezoekers in dat geval wegvallen bij andere zwembaden, of dat dit een directe aanvulling is op de totale kaartverkoop van zwembaden die vallen onder Sport050. Uitgangspunt is voor nu dat dit een nieuwe doelgroep is, o.a. door de demografische ontwikkelingen, of dat het huidige gebruikers zijn die nog meer gebruik gaan maken van het beschikbare zwemwater.)*
- Circa 2 tot 4 extra zwemwedstrijden of -evenementen per jaar zorgen voor extra huurinkomsten vanuit verenigingen/zwemorganisaties/KNZB, en/of meer inkomsten door kaartverkoop en bijbehorende horeca-omzet bij de betreffende evenementen.
- Bovenstaande aannames resulteren erin dat de extra zwemcapaciteit van een 50 meter bad slechts voor 56 uur per week benut gaat worden. Hiermee is er nog ruimte (m.n. op doordeweekse dagen overdag en in het weekend) van circa 33 uur per week.

In deze fase van het onderzoek wordt aangenomen dat er geen extra financiële middelen, bijdragen of subsidies (zowel eenmalig als structureel) beschikbaar komen als er wordt gekozen voor een 50 meter bad ten opzichte van een 25 meter zwembad.

In onderstaande tabel zijn op basis van bovenstaande uitgangspunten de extra inkomsten geraamd per jaar voor een 50 meter zwembad in het nieuwe sportcentrum Kardingse in vergelijking met een 25 meter zwembad. Deze komen naar schatting uit op € 450.000 tot € 500.000 extra inkomsten per jaar (incl. btw).

Inkomstenbronnen (extra t.o.v. een 25 meter bad)	Aantal uur/jaar	(Meer) prijs/uur	Extra inkomsten
Huur TriVia (50m bad in Kardingse) extra afname	20u x 36w	€ 200	€ 144.000
Huur TriVia (50m bad in Kardingse) hogere huurprijs	20u x 36w	€ 125	€ 90.000
Huur verenigingen (50m bad in Kardingse) extra afname	4u x 36w	€ 200	€ 18.000
Minder zwembadhuur TriVia (Helperzwembad)	-30u x 36w	€ 75	-€ 81.000
Meer zwembadhuur derden (Helperzwembad)	15u x 36w	€ 75	€ 40.500
Extra losse ticketverkoop baanzwemmen/recreatief	16u x 50p x 50w	€ 6	€ 240.000
Extra horeca-inkomsten (winst na aftrek van kosten)	16u x 25p x 50w	€ 1,50	€ 30.000
Extra evenementen (regionale zwemwedstrijden)	8u x 3w	€ -*	n.t.b.
Totaal extra jaarlijkse inkomsten (incl. btw)			€ 481.500

Tabel 4.2 Raming van de extra jaarlijkse inkomsten voor een 50 meter bad t.o.v. een 25 meter bad

* Aanname: grote evenementen zijn kostenneutraal i.v.m. hoge organisatiekosten

4.3.2 Extra operationele kosten

Ten opzichte van een 25 meter zwembad zullen voor een 50 meter bad nagenoeg alle operationele kosten van het zwembad toenemen. Dit betreffen naar verwachting o.a. de volgende kostenposten:

- Hogere energiekosten door meer water op temperatuur brengen, technisch/installaties laten draaien voor de extra hoeveelheid water, en een grotere ruimte om te verlichten en te verwarmen/koelen/ventileren;
- Hoger kosten voor water door meer waterbehoefte in het bassin en meer gebruik van douche-/drinkwater of andere voorzieningen voor sporters/gebruikers/bezoekers;
- Hogere kosten voor planbaar groot-onderhoud. *(Een gangbaar percentage voor de jaarlijkse kosten voor groot onderhoud is 2,5% van de (extra) investeringskosten);*
- Hogere dagelijkse onderhoudskosten. *(Een gangbaar percentage hiervoor is 1% van de (extra) investeringskosten);*
- Hogere schoonmaakkosten en chemicaliën, voor meer zwemwater, meer perrons, meer gevels/daken en intensiever gebruik van de ondersteunende ruimtes;
- Hogere personeelskosten c.q. meer toezichthouders. Een 50 meter zwembad heeft niet genoeg aan één badmeester als het gehele bad in gebruik is, waardoor er naar schatting 4 (deeltijd) badmeesters extra benodigd zijn. De aanname is dat de impact op de behoefte aan extra ondersteunend personeel beperkt is. *(Doorgaan wordt gerekend bij zwembaden met een extra FTE per 10-12.000 extra bezoekers, met circa € 50.000,- per jaar per FTE);*
- Overige kosten als verzekeringen/belastingen, administratie en overige kantoorkosten zullen eveneens stijgen.

Er zijn verschillende manieren om te komen tot een raming van puur de extra exploitatiekosten voor een 50 meter bad ten opzichte van een 25 meter zwembad. Dit kan op basis van een benchmark onder andere zwembaden of door het extrapoleren van huidige exploitatiekosten van het zwembad in Kardingse.

Na interne afstemming en navraag over de huidige exploitatie van het zwembad in Kardingse, blijkt dat veel kosten en baten niet zijn uitgesplitst per onderdeel van het sportcentrum. Het is hierdoor niet mogelijk om een eenduidig exploitatieoverzicht op te stellen van de afgelopen jaren voor enkel het huidige zwembad in Kardingse en specifiek het 25 meter zwembad.

Het alternatief is een benchmark uitvoeren onder andere zwembaden in Nederland. Echter levert deze methode ook de nodige uitdagingen op. Zwembaden zijn er in alle soorten en maten, met zeer uiteenlopende faciliteiten, gebruiksintensiteit en andere randvoorwaarden die de jaarlijkse kosten en baten beïnvloeden.

Daarom is ervoor gekozen om te kijken naar de exploitatiegegevens van andere zwembaden in Nederland met enkel een 25 meter zwembad. De gedachte hierbij is dat het verschil in exploitatie tussen een 25 meter en 50 meter zwembad - zonder andere extra faciliteiten bij te bouwen - vergelijkbaar is met de exploitatie van een (eenvoudig) 25 meter zwembad.

Kanttekeningen bij deze vergelijking zijn:

- De benchmark voor (extra) personeelskosten zou uitkomen op € 350.000,- tot €400.000,- per jaar, wat niet in verhouding staat tot het aantal personeel wat nodig is voor een 50 meter bad ten opzichte van een 25 meter zwembad. Daarom is voor de extra personeelskosten uitgegaan van 4 extra deeltijd badmeesters (2 FTE), voor € 50.000,- per FTE.

- In de investeringsraming voor het nieuwe sportcentrum wordt uitgegaan van de BENG methodiek (Bijna Energie Neutraal Gebouw). Dat betekent dat het energieverbruik van het nieuwe zwembad in Kardingelager is dan de gemiddelde bestaande zwembaden. Anderzijds zijn de energiekosten het laatste jaar dermate gestegen dat ook dit invloed heeft op de vergelijking. Daarom is het uitgangspunt genomen dat de energiekosten onderaan de streep (met bovengenoemde plussen en minnen) vergelijkbaar zijn met andere zwembaden in de afgelopen jaren;
- De benchmark bestaat uit exploitatieresultaten en haalbaarheidsstudies van 25 meter zwembaden in Nederland van tussen 2015 en 2022.

Kostenposten	Extra kosten (50m t.o.v. 25m bad)
Dagelijks onderhoud en dotatie groot onderhoud	€138.000
Energie en water	€ 103.500
Personeel	€ 100.000
Heffingen/belastingen/OZB*	€ 57.500
Administratie/overige kosten	€ 27.000
Totaal extra jaarlijkse kosten (incl. btw)	€ 426.000

Tabel 4.3 Raming van het extra jaarlijkse operationele resultaat voor een 50m bad t.o.v. een 25m bad

Posten	Bedragen (50m t.o.v. 25m bad)
Totaal extra jaarlijkse inkomsten (incl. btw)	€ 481.500
Totaal extra jaarlijkse kosten (incl. btw)	€ 426.000
Totaal extra jaarlijks resultaat (incl. btw)	€ 55.500
Totale jaarlijkse extra afschrijving*	-€ 170.000
Totale toegerekende rente	-€ 99.000
Totaal extra jaarlijkse resultaat/verlies (incl. btw)	-€ 213.500

Tabel 4.4 Het (extra) winst/verlies voor een 50 meter bad t.o.v. een 25 meter zwembad in Kardingelager

* Afschrijving van de investering is boekhoudkundig en hangt af van hoe de gemeente Groningen gemeentelijk vastgoed inboekt en afwaardeert. Nu is uitgegaan van de volledige extra investering over 40 jaar.

Optimalisaties

4.3.3 Tussenconclusie en aanbevelingen

Het geraamde operationeel resultaat bij een 50 meter zwembad in het nieuwe sportcentrum Kardingelager wordt geraamd op € 55.500,- per jaar positief, ten opzichte van de variant met een 25 meter bad. Als de jaarlijkse (extra) afschrijving en toegerekende rente erbij wordt opgeteld komt het resultaat uit op een negatief verschil van € 213.500,- per jaar.

Het operationele resultaat toont een plus, maar deze is te weinig om de aanvullende kosten voor de afschrijving en toegerekende rente van de lening voor de extra benodigde investering voor een 50 meter zwembad te kunnen bekostigen. Dat betekent dat er significant structureel geld bij moet voor de realisatie van een 50 meter bad. Daarbij moet gezegd worden dat (recreatief) sporten, en zwemmen in het bijzonder, in nagenoeg alle gevallen een substantiële bijdrage behoeft vanuit de gemeente.

Op basis van hetgeen berekend is onder de investeringskosten en exploitatiekosten zijn optimalisaties mogelijk. Zoals meer weken verhuur aan zwemverenigingen of de inzet van toezichthouders bij het zwembad. Dit kan effect hebben op het jaarlijkse resultaat. In dit onderzoek is daar vooralsnog geen rekening gehouden.

In dit onderzoek zijn geen extra financiële middelen, bijdragen of subsidies (zowel eenmalig als structureel) meegenomen die mogelijk beschikbaar komen indien er wordt gekozen voor een 50 meter zwembad ten opzichte van een 25 meter zwembad. Het dient in een vervolgfase nader onderzocht te worden of deze extra financiële middelen (vanuit het rijk/provincie/NOC*NSF/KNZB) aannemelijk of van toepassing zijn. In dat geval biedt dit extra kansen voor de optimalisatie van de investerings- en/of exploitatieraming voor een 50 meter zwembad.

Voor het concreter en nauwkeuriger maken van de potentiële extra bezoekers en inkomsten, is nader (markt)onderzoek benodigd. Hierin kan naast TriVia ook gesproken worden met andere verenigingen of andere potentiële recreatieve gebruikers van het zwembad in Karding. Dit onderzoek kan bijvoorbeeld gekoppeld worden aan de actualisatie van het capaciteitsonderzoek sportaccommodaties.

Daarnaast kan in het vervolgonderzoek gekeken worden welke potentie er is om zwemwedstrijden en evenementen te organiseren in het 50 meter bad, en welke extra inkomsten daarbij komen kijken. Daarbij dient het aantal bezoekers dat wordt meegenomen in deze berekeningen ook aan te sluiten bij de tribunecapaciteit van het zwembad. Indien die hoger is dan 200 toeschouwers, dient (de investeringsraming voor) de tribune en bijbehorende faciliteiten hierop aangepast te worden.

5. Afwegingskader en aanbevelingen

5.1 Afwegingskader 25 meter of 50 meter zwembad

De resultaten uit het kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek naar de impact van de keuze tussen een 25 meter of 50 meter zwembad als onderdeel van het nieuwe sportcentrum Kardingse leveren de volgende twee overzichten op met (voorlopige) conclusies en bevindingen (tabellen 5.1 en 5.2).

Afwegingskader kwalitatief onderzoek		
Onderwerp/hoofdstuk	25 meter zwembad	50 meter zwembad
[3.2] Sport- & beweegvisie en gemeentelijk beleid:	Het realiseren van een volwaardig 25 meter zwembad volgens de accommodatie-typen van de KNZB biedt mogelijkheden ten opzichte van de huidige situatie waarin deze niet aanwezig is en benodigd is voor het niveau waarop de Groningse zwemverenigingen actief zijn. Het vervangen van het huidige 25 meter bad in Kardingse voor een volwaardig 25 meter zwembad met tien banen draagt bij aan een optimale bezetting van het overdekte zwemwater in Groningen, overeenkomstig de visie en het beleid van de gemeente. Het risico is echter dat op termijn met het oog op de demografische groei er alsnog een tekort ontstaat (zie ook 3.3). Er wordt niet tegemoet gekomen aan de behoefte van langebaanzwimmers, zwemverenigingen en zwemtalenten voor een 50 meter zwembad. Het betreft hier een potentiële groep van 50-60 gebruikers.	Een 50 meter zwembad vergroot de mogelijkheden voor zowel individuele zwemmers als zwemverenigingen, evenals voor het organiseren van officiële KNZB zwemwedstrijden en evenementen in Groningen (regionaal, landelijk, internationaal). Een 50 meter bad zorgt voor een verschuiving in gebruik en een lagere gemiddelde bezetting van de zwembaden. Dit gaat in tegen het beleid van de gemeente voor optimale bezetting van haar sportaccommodaties. Een 50 meter zwembad komt daarentegen wel tegemoet aan de behoeftes van langebaanzwimmers, zwemverenigingen en zwemtalenten. Een 50 meter bad kan ook recreatief potentie hebben doordat meer activiteiten gelijktijdig geprogrammeerd kunnen worden.
[3.3] Capaciteits-onderzoek:	Het in het capaciteitsonderzoek veronderstelde tekort aan wedstrijd-badwater op de piekmomenten (15:00-22:00u doordeweeks) is met een 25 meter zwembad op te vangen indien deze uit tien banen bestaat.	Een 50 meter bad met ten minste zes banen is meer dan voldoende om het veronderstelde tekort aan wedstrijd-badwater op de piekmomenten op te vangen. Een 50 meter zwembad met acht banen geeft invulling aan de ambitie om een volwaardig zwembad accommodatie-type B te

	Een 25 meter zwembad met tien banen vergroot de capaciteit maar niet substantieel dan bij een 50 meter zwembad met acht banen wel het geval is. Daarbij zal de roostering een aandachtspunt blijven. Gezien de demografische groei van de stad kan bij enkel deze uitbreiding op de lange termijn er een tekort ontstaan. Om dit dreigend tekort op te vangen zijn nog een aantal varianten mogelijk waaronder het realiseren van een extra volwaardig 25 meter zwembad ten opzichte van de huidige capaciteit op Karding. Zo kan er ook gevarieerd worden in doelgroepen. Een andere mogelijkheid is om bijvoorbeeld naast uitbreiding op Karding ook elders in de gemeente een bestaand zwembad in capaciteit uit te breiden. Zo wordt invulling gegeven aan de ambities ten aanzien van een optimale bezetting en waarin de spreiding van sportvoorzieningen, in dit geval zwemwater, geborgd blijft.	realiseren, een zwembad dat voldoet aan het niveau van de Groningse zwemverenigingen. Er blijven dan naar verwachting zes banen leeg (omgerekend naar een 25 meter bad). Dit biedt meer ruimte voor andere sportclubs, doelgroepen en activiteiten, maar is ook een financieel risico voor de exploitatie (zie ook paragraaf 4.3).
[3.4] Toekomstige ontwikkelingen en toekomstvisie voor andere zwembaden in Groningen en regio:	Er zijn momenteel geen concrete toekomstplannen voor de andere overdekte zwembaden in de gemeente Groningen die direct raken aan het vraagstuk met betrekking tot een 25 meter of 50 meter zwembad in Karding.	De kans bestaat dat een 50 meter bad bezoekers gedeeltelijk aantrekt uit andere zwembaden. Dit biedt de mogelijkheid voor de gemeente om in de toekomst alsnog te overwegen om anderen baden te herontwikkelen of te sluiten (bijvoorbeeld uit efficiëntie c.q. kostenoverweging). Aandachtspunt is de programmering van eventueel topsporttalentprogramma's voor het langebaanzwemmen bij een 50 meter bad ten opzichte van het 50 meter bad in De Welle, Drachten. Deze kunnen niet concurrerend zijn aangezien die programmering aan Drachten is toebedeeld.

[3.5] Multifunctionaliteit en extra gebruiksmogelijkheden:	Een volwaardig 25 meter bad in combinatie met een 25 meter instructie/doelgroepen/recreatief bad biedt allerlei mogelijkheden qua dubbel gebruik, variatie in watertemperaturen en bodemhoogtes. Het beperkt daarentegen de mogelijkheden voor langebaan zwemmers om te trainen en wedstrijden te zwemmen binnen de gemeente Groningen.	Een 50 meter zwembad biedt extra mogelijkheden voor langebaan zwemmers, talentontwikkeling en het organiseren van wedstrijden. Een 50 meter zwembad combineren met een recreatief bad is mogelijk, maar niet met een golfslagbad. Wel zijn er allerlei configuraties mogelijk in een 50 meter bad. De watertemperatuur kan een beperking zijn voor recreatief zwemmen.
--	---	--

Tabel 5.1 Afwegingskader met de bevindingen van het kwalitatieve onderzoek naar een 25 of 50m bad

Afwegingskader kwantitatief onderzoek		
Onderwerp/hoofdstuk	25 meter zwembad	50 meter zwembad
[4.1] Ruimtelijke inpassing in de totale gebiedsvisie Kardinges:	Een volwaardig 25 meter zwembad levert geen (extra) uitdaging op voor de inpassing van het nieuwe sportcentrum in de totale gebiedsvisie van Kardinges.	Zowel op een nieuwe locatie als een vernieuwbouw van het huidige sportcentrum brengt een 50 meter zwembad ruimtelijke en ontwerptechnische uitdagingen met zich mee, al zijn de gevolgen hiervan op voorhand niet onoverkomelijk.
[4.2] Investeringsraming:	N.v.t. <i>(In dit onderzoek is enkel gekeken naar de meerkosten voor een 50 meter bad t.o.v. een 25 meter bad. Zodoende zijn de extra kosten voor een 25 meter bad 'nul', aangezien dit al de basisvariant betreft)</i>	€ 5.666.000,- (incl. btw) extra investering voor een 50m bad t.o.v. een 25 meter zwembad, inclusief bijkomende kosten, post onvoorzien en prognose voor prijsstijgingen tot start bouw (medio 2027)
[4.3] Exploitatieraming:	N.v.t. <i>(Idem)</i>	Het geraamde operationeel resultaat bij een 50 meter zwembad in het nieuwe sportcentrum Kardinges wordt geraamd op € 55.500,- per jaar <u>positief</u>, ten opzichte van een 25 meter bad. Als de jaarlijkse (extra) afschrijving en toegerekende rente erbij wordt opgeteld komt het verschil uit op een <u>negatief</u> resultaat van € 213.500,- per jaar. Dat betekent dat er significant structureel geld bij moet voor de realisatie van een 50 meter bad. Daarbij moet gezegd worden dat (recreatief) sporten, en zwemmen in het bijzonder, in nagenoeg alle gevallen een substantiële bijdrage behoeft vanuit de gemeente.

Tabel 5.2 Afwegingskader met de bevindingen van het kwantitatieve onderzoek naar een 25 meter of 50 meter zwembad in het nieuwe sportcentrum Kardinges

5.2 Samenvatting

Op basis van de Sport en Beweegvisie 2021+ en het Meerjarenprogramma Sport en Bewegen (2021-2025) past zowel een 25 meter bad als een 50 meter bad indien die investering verantwoord is, duurzaam is en voldoet aan de wensen en behoeften van gebruikers. Voor investeringen in deze voorzieningen moet een integrale afweging gemaakt worden naar de toekomstige vraag én naar het maatschappelijk nut van deze faciliteit.

In de beleidsstukken van de gemeente Groningen staat niet dat het de ambitie heeft om een zwembad met alleen topsport faciliteiten of met een bovenregionale functie te realiseren. Wel is het beleid van de gemeente om hoogwaardige sportaccommodaties aan te bieden om talentontwikkeling zoveel mogelijk te faciliteren. Een volwaardig 25 meter en een 50 meter zwembad past bij die ambitie. Met een 50 meter zwembad wordt het mogelijk om ook langebaan trainingen en wedstrijden te programmeren waarmee tegemoet wordt gekomen aan de wens van zwemverenigingen voor een 50 meter zwembad. Het aantal potentiële 50 meter zwemmers is beperkt (10-20 personen). Volgens TriVia, de grootste zwemvereniging van de gemeente, is hierin een groei mogelijk (naar 30-40 personen) als er in Groningen een 50 meter zwembad wordt gerealiseerd. Mogelijk is er ook een potentiële behoefte onder fanatieke zwemmers die nu niet lid zijn van een zwemvereniging. In dit onderzoek is uitgegaan van 50-60 personen als potentiële groep gebruikers voor een 50 meter zwembad.

Maatvoering

In de maatvoering van het zwembad wordt aangesloten bij de accommodatie-type van de KNZB, zodat de afmeting van het zwemwaterbad en de perrons in de basis voldoet om er in potentie een volwaardige accommodatie van te kunnen maken. Daarnaast bepalen de lengte en het aantal banen de capaciteit van het bassin.

In het capaciteitsonderzoek wordt aangegeven dat de KNZB het belangrijk vindt dat zwembaden voldoen aan het zwemniveau waarop de Groningse zwemverenigingen actief zijn. Zo komt zwemvereniging TriVia in de landelijke zwemcompetitie uit in de hoofdklasse. Voor wedstrijden op het niveau van de hoofdklasse/eredivisie en voor het organiseren van regionale en landelijke wedstrijden is volgens de KNZB een accommodatie-type B gewenst. Dit betekent onder andere, dat het bad uit minstens acht banen dient te bestaan.

Een dergelijk bassin is in de gemeente niet aanwezig. Om voor de lange termijn aan de toekomstige vraag te kunnen voldoen, is in het capaciteitsonderzoek d.d. maart 2020 voorgesteld om bij het uitwerken van de toekomstplannen van Sportcentrum Karding de mogelijkheden te verkennen om het zwemwater uit te breiden. Ook omdat er geen (ver)nieuwbouwplannen voor de andere zwembaden nu aan de orde zijn.

Capaciteit

Er is momenteel een overvraag naar wedstrijdwater op de meest gewilde tijden (15:00-22:00u doordeweeks). Conform het capaciteitsonderzoek is in de toekomst behoefte aan meer wedstrijdwater, ter grootte van vier tot vijf extra banen.

Het antwoord op de onderzoeksvraag of een 25 meter of 50 meter zwembad beter aansluit bij de toekomstige behoefte tussen vraag en aanbod, laat zich niet vangen in de conclusie dat er behoefte is aan extra wedstrijdwater. De aangegeven extra behoefte aan vier tot vijf extra zwembanen kan zowel worden voorzien door een 50 meter bad te realiseren in plaats van een 25 meter bad, maar ook door een 25 meter bad aan te leggen met meer banen.

Het realiseren van een 50 meter zwembad met zes of acht banen in het nieuwe sportcentrum Kardinges betekent een uitbreiding van het zwemaanbod met in feite zes of tien (25 meter) banen ten opzichte van het huidige aanbod in Groningen. Dit is echter een overaanbod van omgerekend één tot zes extra banen.

Het vervangen van een bestaand wedstrijd bassin met vier of vijf banen door een bad met acht banen is conform het capaciteitsonderzoek echter ook een optie. Dit betekent een uitbreiding van wedstrijdwater met drie of vier banen. Kardinges beschikt over een wedstrijd bad met zes banen. Indien dit wordt uitgebreid naar een zwembad met tien zwembanen dan is dit ook een uitbreiding van vier banen. Op deze wijze wordt invulling gegeven aan een optimale bezetting. Het risico is echter dat op termijn met het oog op de recreatieve groei er alsnog een tekort ontstaat.

Opgemerkt wordt dat het capaciteitsonderzoek is opgeleverd in maart 2020. Het capaciteitsonderzoek wordt conform de sport- en beweegvisie iedere vier jaar geactualiseerd. Inmiddels is een bureau gestart om deze actualisatie uit te voeren. Tussen het vorige capaciteitsonderzoek en het onderzoek dat nu loopt doen zich ontwikkelingen voor die ook impact hebben (gehad) op trends en ontwikkelingen in sport en het gebruik van sportaccommodaties zoals de coronapandemie en de huidige energiecrisis.

Investeren en exploitatie

De extra investering voor een 50m bad t.o.v. een 25 meter zwembad bedraagt € 5.666.000,- inclusief btw, bijkomende kosten, post onvoorzien en prognose voor prijsstijgingen tot start bouw (medio 2027)

Het geraamde operationeel resultaat bij een 50 meter zwembad in het nieuwe sportcentrum Kardinges wordt geraamd op € 55.500,- per jaar positief, ten opzichte van een 25 meter bad. Als de jaarlijkse (extra) afschrijving en toegerekende rente erbij wordt opgeteld komt het verschil uit op een negatief resultaat van € 213.500,- per jaar.

Dat betekent dat er significant structureel geld bij moet voor de realisatie van een 50 meter bad. Daarbij moet gezegd worden dat (recreatief) sporten, en zwemmen in het bijzonder, in nagenoeg alle gevallen een substantiële bijdrage behoeft vanuit de gemeente.

Deze negatieve exploitatie zou legitiem kunnen zijn, indien hiermee de (financiële) drempels om te sporten en bewegen laag kunnen blijven en dit maatschappelijke meerwaarde oplevert.

Vervolg

Het is aan de gemeenteraad om aan te geven in hoeverre zij de ambitie heeft om het zwembad in Kardinges een bovenregionale functie te geven met het realiseren van een 50 meter zwembad, met als bijkomstig voordeel dat het bijdraagt aan talentenontwikkeling in de stad. Hierbij is het ook van belang om een uitspraak te doen over de ambitie om officiële KNZB langebaanwedstrijden te kunnen organiseren in Groningen, bijvoorbeeld in het kader van 'city branding' of marketing. Beide afwegingen hebben ook een nauwe relatie met de nieuwbouw van zwembad De Welle in Drachten. Over dit laatste wordt de gemeente Groningen geadviseerd om met de gemeente Smallerland en Topsport Noord nader in gesprek te gaan om de (gesuggereerde mondelinge) afspraken over het niet realiseren van een (concurrerend) 50 meter wedstrijd bad nader met elkaar af te stemmen en vast te leggen.

5.3 Aanbevelingen voor mogelijke vervolgonderzoeken

Dit onderzoek heeft als doel om een afwegingskader op te stellen die voorgelegd kan worden aan het college en de gemeenteraad van de gemeente Groningen voor de keuze tussen een 25 meter en 50 meter zwembad als onderdeel van de herontwikkeling van sportcentrum Kardinges. Hierbij is gebruik

gemaakt van de bestaande gegevens en informatie die op dit moment voorhanden is met betrekking tot dit onderwerp en het betreffende project.

Indien er behoefte blijkt te bestaan vanuit het college en/of de gemeenteraad om bepaalde aspecten verder uit te werken, dan worden de volgende vervolgstappen voorgesteld, opgedeeld per onderzoeksvraag:

[3.2] Sport- & beweegvisie en gemeentelijk beleid:

- Het is aan de gemeenteraad om aan te geven in hoeverre zij de ambitie heeft om het zwembad in Kardinge een bovenregionale functie te geven, met als bijkomstig voordeel dat het bijdraagt aan talentenontwikkeling in de stad en in de regio. Hierbij is het ook van belang om een uitspraak te doen over de ambitie om officiële KNZB langebaanwedstrijden te kunnen organiseren in Groningen, bijvoorbeeld in het kader van 'city branding' of marketing;
- De gemeente Groningen wordt geadviseerd om met de gemeente Smallerland en Topsport Noord nader in gesprek te gaan om de (gesuggereerde mondelinge) afspraken over het niet realiseren van een (concurrerend) 50 meter wedstrijdbad nader met elkaar af te stemmen en vast te leggen.

[3.3] Capaciteitsonderzoek:

- In het capaciteitsonderzoek wordt geconcludeerd dat er in de toekomst meer reden dan nu is om een volledig extra wedstrijd bassin te realiseren of een bestaand wedstrijdbad in zwembanen uit te breiden. In navolging van onderliggend onderzoek kunnen een aantal varianten onderzocht worden op welke wijze deze behoefte aan extra wedstrijdwater het beste ingevuld zou kunnen worden op Kardinge.
- Het capaciteitsonderzoek sportaccommodaties is van maart 2020. Vierjaarlijks wordt er een capaciteitsonderzoek opgesteld. Geadviseerd wordt om in het eerstvolgende capaciteitsonderzoek een aantal vraagstukken uit dit onderzoek mee te nemen en gegevens te actualiseren. Daarbij gaat het met name om actualisatie van de 'onvervulde behoefte' en de toekomstige verhouding tussen vraag en aanbod.

[3.4] Toekomstige ontwikkelingen en toekomstvisie andere zwembaden in Groningen:

- Het actualiseren van de meerjaren onderhoudsplannen voor de zwembaden en het opstellen van een vastgoedstrategie door de afdeling vastgoed van de gemeente Groningen.
- Aanbevolen wordt om nader (markt)onderzoek uit te voeren naar de potentie voor extra vormen van gebruik of gebruikers/partijen/sportclubs die meer uren kunnen en willen afnemen in Kardinge (met of zonder 50 meter bad) of in het Helperzwembad (mocht TriVia daar minder uren gaan afnemen). Dit moet onderdeel zijn van het nieuwe capaciteitsonderzoek.

[3.5] Multifunctionaliteit en extra gebruiksmogelijkheden:

- Omdat het technisch gezien zeer lastig en kostbaar blijkt om een golfslagbad te realiseren in een bad met een beweegbare bodem, dient de behoefte en mogelijkheden nader onderzocht te worden voor het realiseren van een golfslagbad met een vaste bodem. De gemeente Groningen is gestart met het opstellen van een programma van eisen voor het nieuwe sportcentrum en daar moet deze afweging in meegenomen worden. Dit moet ook bezien worden relatie tot de gevolgen voor de afmetingen en totale bezetting van de andere zwembaden/bassins.

- Het onderzoeken van de mogelijkheden die een 50 meter zwembad kan bieden voor het recreatieve gebruik en marktpotentie om de beoogde activiteiten te realiseren.

[4.1] Ruimtelijke inpassing in de totale gebiedsvisie Kardinge:

- De gebiedsvisie voor Kardinge dient verder uitgewerkt te worden om de impact te kunnen vaststellen voor de inpassing van het nieuwe sportcentrum met 50 meter zwembad;
- Indien een scenario renovatie van het huidige sportcentrum aan de orde is dan dienen eventuele knelpunten en mogelijkheden voor een uitbreiding van het huidige sportcentrum met een 50 meter zwembad onderzocht te worden.

[4.2] Investeringsraming:

- In een vervolgfase dient een financieringsplan opgesteld te worden waarin de financieringsmogelijkheden onderzocht worden voor het nieuwe sportcentrum Kardinge, met daarin meegenomen de extra investeringskosten voor een 50 meter zwembad. Dit dient gezien te worden vanuit de gebiedsvisie en ontwikkelstrategie voor de Vitaliteitscampus Kardinge.

[4.3] Exploitatieraming:

- Het dient in een vervolgfase nader onderzocht te worden of extra financiële middelen, bijdragen of subsidies (zowel eenmalig als structureel) aannemelijk of van toepassing zijn voor de realisatie van een volwaardige 25 meter en een 50 meter zwembad;
- Voor het concreter en nauwkeuriger maken van de potentiële extra bezoekers en inkomsten, is nader (markt)onderzoek benodigd. Hierin kan naast TriVia ook gesproken worden met andere verenigingen of andere potentiële gebruikers van het zwembad in Kardinge;
- Er is vervolgonderzoek nodig om de potentie inzichtelijk te maken van het laten plaatsvinden van zwemwedstrijden en -evenementen in een 50 meter zwembad, en welke extra inkomsten daaruit gegenereerd kunnen worden. Dit vraagstuk moet ook gezien worden in relatie tot de nieuwbouw van zwembad De Welle in Drachten.

Bijlage 1. KNZB wedstrijden/evenementen

Onderstaande tabel (1.1) geeft een overzicht van de mogelijkheden voor een 25 meter ten opzichte van een 50 meter zwembad, met betrekking tot KNZB wedstrijden/evenementen.

Mogelijkheden	25 meter bad	50 meter bad
Kortebaanttrainingen	V	V
Kortebaanwedstrijden (lokale wedstrijden; type-D)	V	V
Kortebaanwedstrijden (regionale wedstrijden; type-C)	V	V
Kortebaanwedstrijden (nationale wedstrijden; type-B)	V	V
Kortebaanwedstrijden (internationale wedstrijden; type-A)	V	V
Langebaanttrainingen (zonder extra keerpunt)	X	V
Langebaanwedstrijden (lokale wedstrijden; type-D)	X	V
Langebaanwedstrijden (regionale wedstrijden; type-C)	X	V
Langebaanwedstrijden (nationale wedstrijden; type-B)	X	V
Langebaanwedstrijden (internationale wedstrijden; type-A)	X	V
Schoonspringwedstrijden (lokale wedstrijden; type-D)	V	V
Schoonspringwedstrijden (regionale wedstrijden; type-C)	V	V
Schoonspringwedstrijden (nationale wedstrijden; type-B)	V	V
Schoonspringwedstrijden (internationale wedstrijden; type-A)	V	V
Synchroonzwemwedstrijden (lokale wedstrijden; type-D)	V	V
Synchroonzwemwedstrijden (regionale wedstrijden; type-C)	V	V
Synchroonzwemwedstrijden (nationale wedstrijden; type-B)	V*	V
Synchroonzwemwedstrijden (internationale wedstrijden; type-A)	V*	V
Waterpolo-wedstrijden (lokale wedstrijden; type-D)	V	V
Waterpolo-wedstrijden (regionale wedstrijden; type-C)	V	V
Waterpolo-wedstrijden (nationale wedstrijden; type-B)	X	V
Waterpolo-wedstrijden (internationale wedstrijden; type-A)	X	V

Tabel 1.1 Overzicht van de mogelijkheden van een 25 meter t.o.v. een 50 meter zwembad
** Aanbeveling om langer dan 25 meter bassin te hebben*

Voor schoonspringen kan zowel een 25 meter als een 50 meter zwembad aan de hoogste eisen (type A-accommodatie) voldoen. Dit geldt ook voor synchroonzwemmen, al is voor een type B- of A-accommodatie de aanbeveling om minimaal een 30 meter bad te hebben. Beide sporten worden nu niet aangeboden in Groningen.

Voor waterpolo kan zwembad van 25 meter in de lengte voldoen aan de eisen voor een type D- als C-accommodatie. Voor een type B- (33 meter) en type A-accommodatie (35 meter) is een groter zwembad nodig. De breedte van het zwembad dient voor type-D minstens 12,5m te zijn, voor type-C minstens 15 meter en voor type-B en A wordt een breedte van minstens 21 meter aanbevolen.